САМОСТІЙНА УКРАЇНА

ЛИСТОПАД, 1966

INDEPENDENT UKRAINE

35 ЛІТНІЙ ЮВІЛЕЙ УЗХ

ЧІКАГО — НЬЮ-ЙОРК

САМОСТІЙНА УКРАЇНА

INDEPENDENT UKRAINE

2315 West Chicago Avenue
Chicago, Ill., 60622
Ukrainian Monthly
Edited by Editorial Staff
Editor in Chief Michael Panasiuk
Yearly subscription $5.00, single copy 50 cents.
Mailed at Chicago, Illinois.
Published by the
Organization for the Rebirth of Ukraine
Cooper Station P. O. Box 4
New York, N. Y., 10003

ПОВІДОМЛЕННЯ АДМІНІСТРАЦІЇ

1. Просимо всіх наших Вш. Передплатників в ЗДА подати нам свій «зіп код» найдальше до 1. 1. 67 року.

2. З огляду на загальне підвищення цін, в тому і на друк журналу, — річна передплата нашого журналу виносить дол. 5, почавши від 1. 10. ц.р.

З М І С Т

САМОСТІЙНА УКРАЇНА

РІК XVIII ЛИСТОПАД, 1966 Ч. 11(213)

Ол. Неприцький-Грновський

УКРАЇНСЬКИЙ ЗОЛОТИЙ ХРЕСТ

Присвячується членкам УЗХ

Вона є скрізь: — членка У.Зе-Ха
Її не бракне при роботі.
Як тільки доля завита лиха —
Вона як святість, у скорботах.

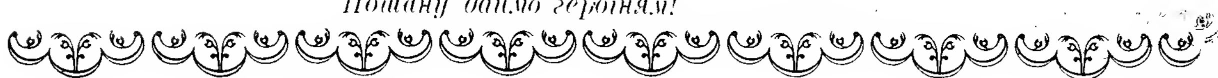
Нераз в думках до півночі в тиші
Про благодійну працю мріє, —
Золото жіночої душі
Теплом покривджених огріє.

Не завтра, — а тепер на все пора.
З чутливим серцем міцну волю
Поєднує для спільного добра
Й велично повнить світлу ролю.

Потрібну поміч жертвенно несуть
Скитальцям, дітям, р дній школі
Й не забувають за найвищу суть
Державного життя і волі.

В надхненний час родинного життя
Посвята їх не знає тами —
Для України є в руках дитя,
Й Мадонни постать в кожній мамі.

І на шляху до взнеслої мети
Тремтять вогні її горіння.
Спинись на хвилю, друже! З нами й ти!
Пошану даймо героїням!

ПАНІ ОЛЕНА ЗАЛІЗНЯК

заслужена громадська діячка і довголітня голова СФУЖО була іменована Почесною Членкою УЗХ та наділена піонерським золотим хрестом УЗХ на Ювілейному 22 З'їзді УЗХ в Лігайтон.

35 - РІЧЧЯ УЗХ

За нами 35 років... 35 років праці й осягів, задумів і розчарувань, розквіту й застою... Український Золотий Хрест перейшов уже неодну пробу життя та переміг усі кризи на свойому шляху. Перед нами світла будучність, бо шляхотна ідея допомоги нашим кровним сестрам і братам — за волю свого народу, ідея допомоги політв'язням і інвалідам українських визвольних змагань, ідея допомоги українським потребуючим патріотам, що ціле своє життя посвятили для України, ідея допомоги вдовам по тих заслужених громадянах, ідея допомоги й опіки над садочками й школами українських еміґрантів у діяспорі, ідея готовності допомоги українському народові в час катастроф, як повеней і голоду, — була й є актуальною сьогодні як і 35 років тому. Кромі цеї шляхотної харитативної праці, перед Українським Золотим Хрестом ще й завдання виховування дітей, доросту й молоді, культурно-освітня й загальна суспільно-громадська діяльність на цьому терені.

Скромний почин кількох жінок-націоналісток у Нью Йорку тому 35 років, що з запалом і вірою взялися до організування українського жіноцтва для харитативної праці — показався віщим. Їхні ідеї їхні бажання допомагати потребуючим, їхня готовість працювати плече в плече з своїми мужами для допомоги визвольним змаганням України — здійснилися. Український Золотий Хрест не зійшов із свого шляху, що його визначили тому 35 років піонерки української червонохресної організації.

Здається, що час 35 років у житті організації не такий то й довгий. Але які великі зміни зайшли за тих 35 років?!...Із старих піонерок остали лише одиниці тут і там. Дві найбільш заслужені піонерки — Анна Гладун і Анна Середа — полишили вже нас на все. Ми щасливі, що дві дальші найбільш заслужені піонерки й бувші голови Головної Управи УЗХ — Марія Лехицька й Анна Левкут — ще активні в УЗХ і допомагають нам по своїм силам мимо поважного їх віку й не надто світлого здоровля. Ми також повинні бути вдячні Провидінню, наші проріджені ряди по війні поповнили наші подруги з нової еміґрації й що ми так скоро найшли спільну мову і не переживали кризи «старі й нові».

Я також у Головній Управі УЗХ на різних постах майже 30 років і, коли застановляюся над нашим пройденим шляхом і вдумуюся в в наше майбутнє, то приходжу до заключення, що членство УЗХ тепер мало рухливе й аґресивне. Коли перед нами важкі проблеми, то замість посиленої праці й завзяття воліємо опускати руки й зрезигновано здаватися на Божу волю!... Нам потрібно припливу нового членства, нових активісток по всіх громадах... Треба нам зразу приступати до мобілізації дружин членів ОДВУ і Братніх Організацій, бо не можу зрозуміти, як можуть вони не включатися до активної праці в УЗХ!...

Коли збільшимо членство, тоді зможемо не лише більше активізувати наші відділи, але і збільшити нашу допомогу потребуючим!

В імені пресової референтури ГУ УЗХ хочу подякувати головному редакторові нашого органу «Самостійна Україна» другові Михайлові Панасюкові за його допомогу в зреалізуванні побажань ювілейного 22-го з'їзду УЗХ відзначити 35-річчя УЗХ присвяченням одного числа «Самостійної України» для матеріялів Українського Золотого Хреста. За здійснення цього пляну ми вдячні як редакторові «СУ» так і дирекції Видавничої Спілки в Чікаґо.

Павлина Різник

ЧИТАЙТЕ І ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ «САМОСТІЙНУ УКРАЇНУ»

ГОЛОВИ ГОЛОВНОЇ УПРАВИ УКРАЇНСЬКОГО ЗОЛОТОГО ХРЕСТА НА ПРОТЯЗІ 35 РОКІВ

Марія Квітковська — теперішня голова

Бувші Голови:

Павлина Різник

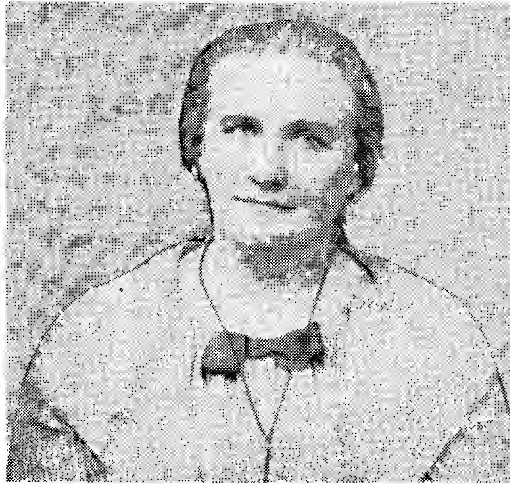

Марія Лехицька

Анна Левкут

Анна Гладун

Степанія Галичин

Анна Середа

Марія Квітковська

З ПЕРСПЕКТИВИ 35-РІЧЧЯ

Вінстон Черчіль сказав: «Чим дальше дивитеся назад, тим дальше бачите вперед». Ці слова приходять мені на думку, коли думаю про Український Золотий Хрест з перспективи 35-річчя його існування.

Переступаємо поріг 35 років існування нашої організації!

Скільки змін перейшов світ за цей релятивно короткий шмат часу. Скільки радости й смутку пережило ціле людство. Скільки крови пролито по цілому світі, а скільки на наших рідних землях! Довгі роки після 1-ої світової війни не дали нікому можности жити спокійним і мирним життям. Зокрема українська нація терпіла, але не здавалася своїм займанцям. Український нарід продовжував визвольну боротьбу. І 2-га світова війна ще більше сколихнула світом і після її закінчення нема також спокою!

Чи могла і чи може українська жінка бути бездільною серед цієї історичної бурі, в центрі якої була і є наша нація?

Ні! Вона знала, що її участь в українському громадському житті була потрібна. Історичні вимоги до всего українства вимагали і від української жінки повного її вкладу в відбудову та розбудову національного життя. Ці історичні вимоги заставили також українську жінку організуватися, щоб спільно плече в плече виконувати такі завдання, які не були під силу одиницям. З цих потреб постав і Український Золотий Хрест. Українські жінки, згуртовані в ньому, совісно, чесно й віддано виконували та й далі виконують добровільно взяті на себе національні завдання.

Чи не з гордістю згадуємо ми подвиги членок УЗХ від початків існування нашої організації? Чи не є ми горді тим, що завжди були вони готові коли цього вимагала хвиля, допомагати нашому народові в його змаганнях за волю? Скільки праці вложено в акцію допомоги для Карпатської України? На жаль всі жертви там і тут не дали повного успіху, червона Москва заняла всі наші землі, а тисячі наших братів і сестер опинилися на еміґрації. Як легко було тоді зневіритися! Скільки труду і запалу пішло, виглядало, на марно. Та ні! Ми усвідомили собі, що нічого не йде на марно. Нові потреби задержали нас при праці, в рядах УЗХ. Помимо того, що наша організація

саме тоді — під час війни — зазнала ще і потрясення внутрі і це підорвало її розвій, то хоч ослаблені, членки УЗХ знали про свої завдання і продовжували допомогову акцію серед українців які опинилися на еміґрації як втікачі, чи як інтерновані. В роках 1941-1945, УЗХ мав своє представництво в Швайцарії яке опікувалося українцями, б. вояками польської армії, несло їм матеріяльну і духову поміч (представником УЗХ був Д-р. О. Нижанківський). Потім УЗХ помагав «скитальцям» по таборах Німеччини, висилаючи пачки з одягом і харчами родинам, які з вдячністю приймали вияв жертвенности і зрозуміння своїх сестер. Членки спроваджували родини скитальців в Америці допомагали їм ставити перші кроки. В цій ділянці УЗХ співпрацював з ЗУДАК-ом та Американським Червоним Хрестом.

А сьогодні? Хоч нема війни на наших землях, хоч нема масової еміґрації, чи треба нас? Так. Визвольна боротьба нашого народу не закінчилася. Тому спільно з нашими братніми організаціями ми й далі повинні хоч морально допомагати нашим братам сестрам на рідних землях у їх боротьбі за свободу України. А на еміґрації є також багато роботи для такої організації, як наша. Багато наших родин залишилося в Европі і в багатьох випадках УЗХ висилає їм допомогу. Є це хорі і старші віком учасники визвольних змагань; є це вдови по визначних наших людях, на землях Німеччини, Франції, Австрії, Польщі. Є потребуючі моральної і матеріяльної помочі і в Америці. І таким УЗХ допомагає. Тому членки уряджують різні імпрези для призбирання фондів, щоб давати ці допомоги там, де є вони конечні. Допомоги посилається через Українську Службу в Мюнхені та впрост індивідуально. Лише таких грошових допомог в останніх двох роках Головна Управа вислала поверх 6.000.00 дол. Крім цього відділи УЗХ висилають і уділюють допомоги в своїх місцевостях, індивідуально, та беруть участь у збірках на різні потреби наших родин і самітніх. Як приємно є читати вислови подяки від тих за котрих пам'ятаємо! Скільки нераз радости принесе нам лист з хоч малою допомогою потребуючому!

* * *

З повищого бачимо, що УЗХ виявляє передовсім допомогову діяльність та займається найбільше збиранням фондів на ту ціль. Це ж бо є українська червонохресна організація. Українська жінка взагалі в рядах жіночих організацій має своєрідні завдання, своєрідний спосіб праці. Щоб членство було свідоме своїх завдань і цікавилося світовими і національними подіями, жіночі організації дбають про духові потреби членок і про їх освідомлення. В УЗХ це є в засягу діяльности Культ-Освітньої і Ідеологічної референтури, яка дає вказівки і напрямні, а відділи уряджують літературні вечори, мистецькі вистави, вистави народнього мистецтва, вшановують героїв національного зриву чи визначних сучасниць. УЗХ піддержує нашу пресу: «Українське Слово » в Парижі та «Жіночий Світ» в Канаді. Заходами УЗХ приготовляється монументальна студія про О. Телігу з її творами в перекладі на чотири мови.

Далі, тому, що майбутність кожного народу залежить від молоді, а виховна ділянка праці членок УЗХ є одною з найважливіших. Для цього ми зауважуємо членок УЗХ при уряджуванні вакаційної оселі в Лігайтоні де провід і плянування є в руках нашої Виховної Референтури і УЗХ піддержує оселю і фінансово; помагаємо літнім курсам українознавства у Франції; співпрацюємо з нашими молодечими і академічними організаціям; влаштовуємо діточі садочки де потрібно) в Філядельфії Виховна Референтура Головної Управи УЗХ дуже успішно веде такий садочок вже три роки).

Це є наша праця згідно з 3. точкою нашого статута.

Тому, що членки УЗХ діють у вільному світі, як українки поза межами поневоленої України, мають вони тепер ще і завдання піддержувати зв'зки з іншими народами вільного світу. Це потрібне для того, щоб здобути приятелів українським визвольним змаганням, щоб інформувати вірно про долю нашого народу та маніфестувати, що українська нація бажає здобути волю і самостійність України, ні від кого незалежної, соборної держави. Таким способом можемо також спричинитися до покращання суспільного економічного рівня українського народу на рідних землях і поза їх межами. Цю діяльність ми мусимо продовжити, згідно з 9. точкою нашого статута.

В цьому напрямі УЗХ співпрацює з центральними українськими організаціями, УККА (Український Конгресовий Комітет Америки) і СФУЖО (Світова Федерація Українських Жіночих Організацій), де Головна Управа УЗХ та поодинокі відділи є членами, а також

з американськими (Федерація Жіночих Клюбів, Міжнародні Інститути в поодиноких містах, Американські установи суспільної і медичної служби, і т. д.). Цій ділянці ми тепер стараємося присвятити ще більше уваги. Треба тут зокрема згадати нашу участь в СФУЖО як її складові організації. Чотирнадцять централь українських жіночих організацій у вільному світі, в дванадцяти державах, є об'єднані в ній. СФУЖО діє як координуючий центер і представляє на зовні зорганізоване українське жіноцтва на міжнародніх конґресах.

В наше 35-ти ліття ми не хочемо співати собі пісень похвали. Ми сповнили свій обов'язок в міру наших сил, а тепер переводимо підсумки нашої праці, стараємося зрозуміти потреби сьогодні та відновлені на дусі бути готові служити нашій живій Ідеї, Ідеї визволення українського народу.

В першій мірі ми мусимо застановитися самі над собою та спитати себе чи виповняємо свої завдання як слід. Чи є ми готові далі виконувати золотохресту працю? Членка УЗХ все стояла гідно на сторожі наших ідей. Завдання нести моральну, матеріяльну поміч українському народові і його визвольним змаганням; зберегти поза межами України українську родину яка б виховала свідоме нове покоління — не були легкі, а тепер стають може і тяжчі до виконання. Ми ж знаємо, що середовище серед якого нам приходиться жити і працювати, не є підбадьоруюче. Наше громадянство стає пасивне, песимістичне і часто заломане. Ми мусимо бути сильні і не піддатися, ще й других заохочувати та підбадьорювати на дусі. Бути активною членкою в організації, цікавитися національними і освітовими подіями, бути активними в нових і нових почипах, це є повне життя. Як немічно себе почуває одиниця, яка живе лише для себе і в своїм вузькім «світі». Скільки ми таких людей зустрічаємо?

Ми членки УЗХ хочемо відновитися, йти з духом часу та провадити не лише припагідну, але плянову організаційну працю, бо лиш така праця дасть успіхи і має вартість. Ми мусимо більші кола зацікавити нашою діяльністю, бо до неї треба багато рук до праці. Ніхто не повинен нам сказати, що не має здібности до організаційної праці. Нема більше або менше здібних. Праці є багато різної для всіх!

Ідея українського націоналізму є жива. Наші цілі ті самі, лише способи нашої діяльности можуть змінятися. Життя не є «Статус кво». Ми живемо!

Ми маємо Ідею яка нас кличе в ряди УЗХ. Ми маємо моральні засади серед членства, добру волю і зрозуміння потреб сьогоднішнього часу. Відженімо зневіру і сумніви довкруги нас та йтимемо вперед в боротьбі за волю і славу нашої Батьківщини.

В. Мушинська

УЗХ І ІСНО

Сама ідея єдности, це старий і завжди актуальний клич народів і середовищ, які хочуть міцніти та творити щось позитивного.

В нашім випадку, об'єднання дає нам кращу змогу втриматися при нашій культурі й традиції та передати наші надбання надходячим поколінням з метою, щоб вони були корисними для нашого народу і допомогли йому в тяжкій боротьбі визволення нашої батьківщини.

Щаслива думка створення одного тіла, яке єднало б наші братні організації, була дуже побажаною. Оформилась вона і перейшла в життя в липні 1964р. у Вашінґтоні, при нагоді відкриття пам'ятника Шевченкові. Тоді відбулася конференція наших провідних чинників, які вибрали керівний орган, координаційну комісію, чи раду, до якої увійшли представники всіх наших організацій, що находяться на терені ЗДА, Канади, Пів. Америки Европи. Ця координаційна рада прибрала назву ІСНО, себто Ідеологічно Споріднені Націоналістичні Організації.

В той час, я була в Арґентині і належала до Секції Українських Жінок при Т-ві «Відродження». Наша секція провадила і дальше провадить культурно-освітню працю при згаданім товаристві. Та конкретний зв'язок з нашими товариствами на інших континентах був конечний і необхідний. І коли я дістала листа від пані Квітковської, голови УЗХ, з проханням

поінформувати про працю нашої секції, я дуже радо це зробила. Зрозуміння конечности запізнавати як працюють і розвиваються наші організації, виникає дуже часто з потреби поради, інформації чи навіть взаїмної допомоги. А де це можна краще дістати як не в своїй братній організації. Всім нам добре відомо, як тяжко втриматися кожній організованій силі на чужині, бо основана вона виключно на добрій волі і жертвенности своїх членів, які дуже часто попадають в збайдужіння, зневіру і праця лишається на плечах одиниць. Тому властиве, щоб підсилити працю, щоб мобілізувати себе самих, УЗХ найшовся складовою частиною ІСНО, доказуючи тим свою організаційну зрілість і готовність скріплювати українську справу. Слід також згадати, що члени організацій, які належать до ІСНО при переїзді на інший континент, мають ясний образ до якої вони організації мають включитися на новому терені. Навести хоча б мій випадок. Будучи в Арґентині пов'язані ідейно з нашими організаціями за океаном, при переїзді до ЗДА, я з приємністю включилася в ряди УЗХ — організації, яка провадить надзвичайно важну і шляхотну працю для добра нашого народу.

Маючи на увазі теперішню ситуацію, коли мільйони українців розсіялися по всьому світі, організаційна форма ІСНО є найкращою плятформою для посилення нашої акції, а зокрема УЗХ, яка має за собою славні традиції допомоги визвольним змаганням українського народу, як це було у випадку Карпатської України. Бо ми в дійсності творимо велику силу, яка розгорнувши свою діяльність, має всі дані на успіх.

ТАБОРИ МОЛОДІ УЗХ

Одною з новіших ділянок праці якою Український Золотий Хрест поширив свою діяльність в останніх 10 роках, це організування і ведення Літніх Таборів Молоді УЗХ.

Український Золотий Хрест, як червонохресна організація, взоруючись на таборах для дітей і молоді, організованих Червоним Хрестом у різних европейських державах, веде від дев'яти років літні табори на оселі ОДВУ і братніх організацій ім. Олега Ольжича в Лігайтоні, Па. для дітей і молоді у віці від 6 до 16 років. Ці табори були подумані в першу чергу для дітей вугольного басейну Пенсильванії і для молоді, не охопленої жодною українською молодечою організацією.

Ціллю Літних Таборів УЗХ є:

1. подбати про релігійне і моральне виховання наших дітей в часі літніх вакацій під догдоглядом і веденням українських священиків, щоб дати дітям тверді підстави для спротиву проти надто вільного поняття моралі, головно по великих містах, щоб відтягнути нашу молодь від поганого впливу вулиці, і від телевізії з часто невідповідними програмами.

2. Дати можливість молоді провести свої літні вакації у свойому рідному українському окруженні під доглядом і веденням досвідчених комендантів і виховників, дати можливість вислухати гутірки в українській мові з історії, ґеоґрафії, літератури України; познайомити нашу молодь з нашими прекрасними звичаями і традиціями, як на примір з Купальськими, обжинковими і т. п.; познайомити молодь з нашим народним мистецтвом (мальовання, кераміка, вишивання, писання писанок, різьба у дереві і т. п.); навчання народних і стрілецьких пісень та народних танків і тим посилити і доповнити зусилля батьків і шкіл українознавства дати дітям наше національне виховання.

3. Подбати про фізичне виховання дітей і молоді, які в час шкільного року не мають часу систематично займатися тіловихованням. Кожноденний ранній прорух в таборі, часті проходи в природу і цілоденні прогулянки, купання, плавання, легка атлетика, як біги, скоки, мети кулею, диском і т. п., як рівнож різні рухові гри запевняють фізичний розвиток дитини, а уже традиційні Таборові Спортові Змагання заохочують учасників до тренінґу щоб здобути у чесному змаганні якнайкращі місця і нагороди.

4. Табори дають нагоду нашій молоді познайомитися, зжитися, заприязнитися і нав'язати сталі приятельства, табори вчать як треба один одному поступатися, помагати, як у гурті жити, підпорядковуючись таборовим

приписам і тим дають підстави для громадського життя.

Щорічні Літні Табори УЗХ на оселі імені О. Ольжича старалися сповняти намічені цілі. Коли добавити, що молодь діставала відповідний здоровий харч, мала медичну опіку, мала змогу провести свої літні вакації далеко від гамору і задушливих міст, серед гарної підгірської природи, — то напевно кожний зрозуміє вагу і доцільність Літніх Таборів УЗХ.

Дальшим поширенням діяльности УЗХ, це організування Дитячих Світличок УЗХ для дітей дошкільного віку, що було зумовлене потребами нашого життя. Коли визначні педагоги дійшли до переконання, що моральне і духове виховання повинно початися також у найранньому дитинстві, щоб дати тривкі підстави для дальшого розвитку. Добачаючи велику вагу раннього виховання дитини — організатори світлички УЗХ і матері дітей поставилися до цього завдання з великою увагою і користаючись з матеріялів всесвітньої літератури про виховання дітей дошкільного віку, підшукавши відповідний виховний персонал, розробивши пляни праці, устаткувавши приміщення — зорганізували взірцеву світличку УЗХ для малят ставлячи національне виховання, як одну з найважливіших потреб. Перша світличка УЗХ була зорганізована у Філядельфії.

Доцінюючи морально - релігійне, національне, суспільне і фізичне виховання дітей і молоді — Український Золотий Хрест повинен доложити усіх зусиль, щоб поширити табори і світлички УЗХ і на інші терени.

Оксана Ґенґало

В. Мушинська

ДУМКИ З ПРИВОДУ З'ЇЗДУ УЗХ

Коли літо добігає свойого кінця і все стоїть в дозріваючій красі, тоді наша організація Українського Золотого Хреста, підготовляє свою конвенцію. Наближається час З'їзду... Наші членки по відділах турбуються, пишуть звіти своєї діяльности, підсумовують докладно рахунки, вибирають делеґаток і ті спішать завезти проблеми, осяги і турботи на З'їзд, щоб там поділитися, порадитися і вирішити як повести працю краще в слідуючому році. Тоді на багатьох дорогах Америки появляється багато авт з нашими людьми, які спішать зійтися на одній спільній дорозі до кращого зрозуміння.

Цього року, як і багато інших, З'їзд УЗХ відбувся в тім самім часі що й наших друзів з ОДВУ на нашій незрівняно чарівній Оселі ім. Ольжича в Лігайтоні. Вже саме наближення до Оселі віє на вас теплим привітом. Зустрічаємо там багато знайомих, старих і нових друзів з якими довший час не бачилися.

Приблизно в полудневі години, після полагодження різних формальностей, сходимося до великої залі разом з членами ОДВУ. Тут вислуховуємо побожно молитви, що її проводить отець Барляк і слухаємо офіційного відкриття З'їзду Головою ОДВУ д-р. Гнатюком, а по нім Пані Марія Квітковська привітала присутнє жіноцтво та побажала успіху в нарадах. Щойно тоді переходимо до окремої залі, призначеної для нас. При вході вітає нас приємно барвиста гра кольорів наших чудових вишивок. Це 1-ший відділ УЗХ з Нью Йорку придбав ці винятково гарні експонати для невеличкої мистецької виставки. З відкритим захопленням оглядаємо вияви естетичної душі української жінки, яка завжди і всюди плекає вишивку. Ми ґратулюємо паням, що подбали про прикрасу нашого З'їзду і приступаємо до нашої праці. А її намічено багато. Вибираємо призидію З'їзду, в склад якої входять пані Мушинська — голова, пані Повх — секретарка і пані Стружовська — містоголова. Переслуховуємо протокол з попереднього З'їзду, що його гарно відчитала п. Повх з Рочестеру, приймаємо його та вибираємо намічені комісії. Згідно з пляном, відбувається обідова перерва, яка не сміє довше затягнутися як одну годину. І дійсно, членки спішать по обіді, вислухати звіти головної Управи, передискутувати їх, уділити абсолюторії уступаючій управі та вислухати звітів делеґаток відділів.

Надходить год. 6:30 і членки закінчують звітування, бо надходить час ювілейного бенкету. Бенкетова заля заповняється людьми і між ними наших пань годі нашвидко розпізнати. Всі вони передягнені в інші суконки і при-

чепурені як належиться до бенкету. За головним столом находиться наш дорогий гість з Европи, Голова Проводу Українських Націоналістів, п. редактор Олег Штуль-Жданович. Біля нього делеґати різних товариств і наші пані, п. Квітковська, п. Різник і п. Ґенґало, яка і проводить цілим бенкетом.

П. Ґенґало вітає всіх, представляє делеґатів привітами та дві членки з УЗХ пришпиляють нашим провідницям п. Марії Квітковській та п. Різник китиці рожевих гвоздиків, як відзнаку вдячности за покладену їх працю в Золотім Хресті на пройденім 35-ти літнім шляху. В свою чергу п. Квітковська відзначає п. А. Куропась з Чікаґо, а п. Різник 80-ти літню членку п. Фішер зі Спракюз хрестом заслуги нашої організації. Слідували привітання та вислови признання і підтримки різних організацій. Час тікає швидко. Кінчається бенкет і починається забава. На залі з'являється оркестра і починають звиватися в танку пари. Одні забавляються, інші згадують старі часи, а ще інші розмовляють про завтрішні паради.

Президія З'їзду УЗХ
Міра Повх — секретарка, Валентина Мушинська — голова, Мальвіна Стружовська — місто голова

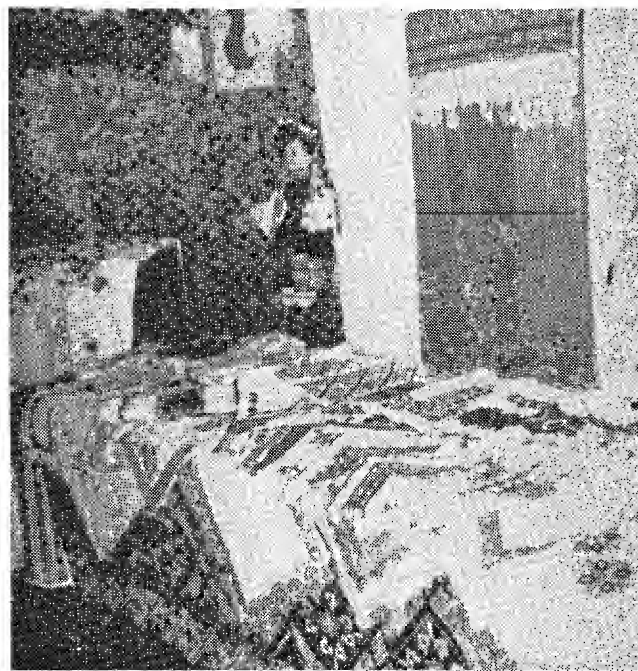
Щойно коли пізні сумерки покрили оселю, тоді затихло все...

Недільний ранок був хмарний і дощевий. Тому, що Служба Божа починалася о годині 12-ій, членки вирішили ще попереднього дня, щоб відбути частину нашої програми рано, бо по обіді в нас ще багато завдань.

Пообідавши, ми сходимося знова з членами ОДВУ до великої залі де відбувається т. зв. спільна сесія. Вислуховуємо надзвичайно цікавих доповідей, спочатку Голови ПУН редактора Олега Штуля-Ждановича, а потім його заступника п. Ярослава Гайваса. Обидві доповіді сповняють нас життям і надіями в майбутність української нації. Тоді знов повертаємося до нашої менної залі і продовжуємо нашу програму.

Відбувається панель і дискусія на теми, що їх виготовили наші членки п. Куделя з Ню-Йорку «Українська жінка в рядах ОДВУ», п. Іванів з Чікаґо - «Українська жінка в рядах УЗХ», Панна д-р. Ольга Репетило з Бостону- «Як могла би жіноча молодь братніх організацій включатися в працю УЗХ».

Найбільше розгорнулася дикусія над пекучою справою, а саме як притягнути молодь до співпраці з нашою організацією.

Фраґмент із мистецької виставки влаштованої в час З'їзду УЗХ

Багато цінних і глибоких думок було висловлено. З них можна вивести заключення, щоб не робити нічого силою, примусом, лиш тільки гарним, добрим прикладом, шляхотним серцем і вірою в майбутнє. Молодь дуже часто не дозріла, не може зрозуміти і відчути вагу наших змагань, та все ж постійною працею над нею, випрозумінням і любов'ю до неї, ми осягнемо бажані наслідки успіху. Наведено кілька цікавих прикладів в яких наша молодь виказує себе на висоті своїх завдань і навіть часто тоді, коли ми найменше того сподіваємося.

Можна сказати, що в такій незвичайно теплій, дружній атмосфері перейшла наша остання ділова частина З'їзду, де ми вибрали Головну Управу УЗХ дістали конкретні завдання праці, як відкривання нових світличок і садків дітей при відділах, посилення діточих бібліотек, відкривання нових літніх таборів для молоді, як також посилювати допомогову акцію вдовам, сиротам і хворим людям. Внесено рішення, щоб кожний відділ УЗХ був свого роду пристановищем для людей в потребі та, щоб членки цікавилися теперішніми методами суспільної опіки.

Всі ми відчуваємо глибоко і носимо в серці біль нашого народу. Задля того ми об'єднуємося в організації, задля того ми віддано працюємо, освідомлюємо, допомагаємо, пропагуємо красу мистецтва і культури наших предків, все це робимо для того, щоб спричинитися до відродження нашої Батьківщини.

Наш З'їзд закінчився... Ми попрощавшись роз'їхалися, кинувши ще останній погляд на задуманий ліс, що ним окружена наша оселя. А ліс стояв в маєстатичній своїй задумі, мабуть над проблемами людського життя... Тільки старі, високі дуби, злегка хитали коронами своїх голов і як добрий друг, що відправляє вас в дорогу, посилали нам на вздогін «щасливої дороги, допобачення... до слідуючого З'їзду».

СЛОВО ГОЛОВИ ПУН

Дуже мені мило бути вдруге на бенкеті, яким відзначується Ювілей Українського Золотого Хреста. Вперше це було рівно 10 років тому у Дітройті. Десять років — час не малий зокрема ж в нашу добу головокружного темпа, в добу, коли десять років являють цілу епоху, коли за 10 років розлітаються імперії, постають десятки нових держав, людство переходить неймовірні зміни.

За цих десять років була вже змога переконатися, що помилились ті, хто — тікаючи з тих чи інших причин від праці — виправдували себе тим, що, мовляв, на Рідних Землях проходить знищуюча денаціоналізація, а еміграція вмирає у безперспективності і за десять років з неї мало залишиться. Зокрема видно виразно, що помилились ті, які пророкували неминучий упадок ОДВУ і БО, а в тому й УЗХ, покликаючись на те, що старші діячки відходять, а молодші не приходять.

Сталось власне навпаки, поспішний «оптимізм» слабодухів не виправдався: і старші діячки залишились активними, і молодші прийшли. З віддалі, з-за океану, нам може не видно деталів Вашої праці. Не видно зокрема ваших труднощів, щоденного поту. Але ж ми самі люди щоденного труду й дуже добре, ох як добре знаємо труднощі тих острівців, що на них плекаються городи для Батьківщини серед пустелі байдужности й привати.

І з-за океану видно було, що УЗХ живе й працює. Не перераховуватиму того, що всім відомо зі звітів. Скажу тільки, що з незвичайною приємністю вітали ми кожен вияв вашої праці. Щасливі ми були, коли ви відзначили 20-ліття смерти Олени Теліги виданням її поезій. З радістю вітали ми намір ваш видати збірник, з подивом дивились на збірку фондів, бо вже ця сама збірка була живим запереченням балакании про дуже скоре припинення діяльности.

При цій нагоді хочу вибачитися, що я особисто не міг зредаґувати цього Збірника, але несподівані й трагічні події в житті УНРуху змусили мене перебрати інші обов'язки. Вірю, що спільними силами знайдемо іншу людину й Збірник появиться у 25-ліття смерти поетки-революціонерки, яка кличе нас усіх віддати свій труд нашій незламній Батьківщині, як сама вона віддала своє молоде життя.

Ми бачимо, що УЗХ залишився вірний своїм завданням — допомоги Визвольній Боротьбі, якими б засобами вона не велась. Ми бачимо,

що УЗХ дав основний вклад у акцію збірки на розбудову паризького осередку. Користуюсь цією урочистою нагодою, щоб тут скласти іменем Проводу Українських Націоналістів глибоку подяку всьому членству УЗХ й його Управі за цей вклад. Складаю тут також подяку усьому Комітетові акції, починаючи від Голови, друга Р. Шраменка й Секретаря п-ні Павлини Різник. На жаль, з технічних причин, не можу особисто вручити грамот подяки тут присутнім жертводавцям. Тим щиріша моя устна подяка всім за зрозуміння потреб ОУН і УНРуху.

Наш центр в Парижі являється сьогодні, поза приміщенням церков, єдиною українською домівкою, єдиною адресою, на якій завжди застанете когось при праці, на якій чужинці можуть запитати ту чи іншу інформацію. «Україн. ське Слово» є єдиною українською газетою у Франції. Париж для нас сьогодні не лише важливий центр культури й світової політики, але також місце осідку Голови ПУН і наш престиж вимагає, щоб домівка наша була впорядкована. Жертвенність працівників, яку вони виявили протягом років, вимагає дати їм нарешті сяк так нормальні гігієнічні умовини праці, а вища доцільність вимагає твердої бази для цього осередку.

Це правда, що основна маса еміґрації перебуває на цьому континенті, по вашому боці океану. Але Україна лежить в Европі, українська справа рішатиметься в Европі. Тому ми мусимо там бути присутні.

Щоб еміґрація виконала свої завдання стосовно краю, вона мусить залишитись суцільною в духовому розумінні. Ми мусимо творити міцний ланцюг з міцними лапками, що охоплював либ увесь світ. Де ланка слабша, ми не повинні її ліквідувати, а перекувати. Де бракує потрібної ланки, там треба її створити. Еміґрація в Европі є і залишиться до великого рішального моменту. Більші, сильніші чисельно і фінансово, терени повинні підтримати слабші.Зокрема ж, коли ті слабші лежать на перед піллі нашої боротьби. Таким передпіллям є західня Европа, що стає великою силою і що раз більшою у фронті боротьби з московсько-комуністичним насиллям.

Розбудовуючи наш осередок в Европі, ми змінюємо рівновагу українських сил у вільному світі. Я вже два місяці на північно американському континенті. При всій моїй симпатії до ЗДА й Канади, при всьому мойому признанні для ваших осягів, я мушу сказати, що кут зору на нашу визвольну справу тут дещо інший вже хоч би тому, що всі ви в масі стали горожанами країн свого поселення, а ми ні.

Приємно ствердити, що Ви цю різницю розумієте. За це розуміння і практичні висновкі складаю Вам щиру подяку. Але ми не можемо зупинитися на осягненому, на тому, що ми перебрали в спадку, чи вже створили самі. Завжди треба йти вперед, не задовольнятись осягненим. Існуючі бази треба розбудовувати, на них посилювати нашу боротьбу, а то й творити нові. Ми в стані невпинної боротьби з ворогом — на Рідних Землях і по всьому світі. Фронт боротьби проходить скрізь — не лише крізь кожну хату, але й крізь кожну душу. Ворог невпинно атакує, ми мусимо де відбиватися, а де й атакувати зі свого боку.

Відбиватись мусимо усією спільнотою і для цього слід піднести ідеологічну та політичну грамотність усього загалу. Адже може хтось один сховатися на запічку перед ворожим наступом, але вся еміґрація не сховається. Вона не перестає бути атакованою, вона не сміє відмовлятися від зудару з наступаючими ворожими лавами. Я відмовляюсь думати, що тільки він може серед нас лишати бакциля своєї ідеології, своїх відпоручників. Я твердо вірю, що ми можемо розкладати його, можемо вигравати бої, можемо перекидати в його ряди смертельного бакциля правди й свободи. Я вірю, що ми можемо вигравати бої, бо інакше не виграли б ми війни з ним.

Піднесення політичної грамотности загалу, а тим і боєздатности всієї еміґрації вимагає від нас великого зусилля, вимагає воєнного труду, бож ми - повторюю - знаходимося у війні. Це означає посилення видавничої діяльности, поширення самовишколу. Але справжня видавнича діяльність це не лише змога видати книжку, яку хтось напише. Справжнє видавництво повинно мати змогу оплатити працю автора, оплатити належно працівників. Словом — ми мусимо творити інституції, які б давали нам зброю для ведення політичної війни.

Це завдання всієї еміґрації, але УНРух повинен мати свої інституції. Ми мусимо перейти у наступ, бо маємо не один доказ, що ворог відступає, коли ми потрапимо битися. Він повертатиме знову, після свого відступу, але ми не повинні чекати його, ми повинні йти у зачіпні бої. Для цього ми повинні мати спеціаль-

по вишколених людей і спеціяльну літературу, яку б ми поширювали тут і за залізною заслоною. В пам'яті у нас всіх крик, що його зчинила Москва на своїх партійних з'їздах про «ідеологічну диверсію». Це значить, що вона відчула наші удари. Чи маємо її заощадити їх у майбутньому.?

Організація Українських Націоналістів взяла на себе обов'язок бути передовою лавою боротьби і цей обов'язок виконує з честю довгі десятиліття. Вона понесла безліч жертв, але вона готова до труду й дальших жертв й у майбутньому. В цій боротьбі вона потребує вашої допомоги, як потребувала досі. Рахуємо на цю допомогу, як рахували у минулому. Вас, Дорогі Подруги з УЗХ, просимо залишатися на дотеперішній допомоговій лінії нашої боротьби. Дякуючи за зроблене, ми просимо вас про дальші й ще більші зусилля, для нас бо не існує почуття виходу у стан спочинку, нехай і як заслуженого.

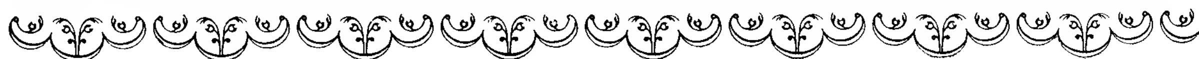
Ви взяли на себе завдання допомоги у боротьбі. Сьогодні перебуваючи на чужині, ви не можете йти санітарками в допомогу бійцям, щоб перев'язувати їм рани, але ви можете лікувати їхні душевні рани, що ятряться від байдужости багатьох, що відійшли у привату, а при тому ще часто й кидають каміння під ноги. Сьогодні це не вимагається від вас ні однострoїв, ні пальної зброї, як буто в геройські часи Карпатської України. Але сьогодні нам потрібна духова зброя, нам потрібні організовані ряди, в яких чин є тим одностроєм, що визначує приналежність до армії.

Допоможіть нам, ставши основою діяльности Українського Визвольного Фронту при Центральній Управі ОДВУ.

Боротьба наша не закінчена. Умовини її просто не людські. Адже ворог підступно й облудно атакує душу народу. А наша спільнота в діяспорі відривається від основних проблем. Я розумію людські слабості й далекий від того, щоб не признавати права людині на приватні справи, на родину, на вигоду. Але ж подумайте про те, що на Рідних Землях, з надрів прадідівської землі, годоване злом і неправдою, бите злиднями й терором, виростає дуже й у глибині своїй ідеалістичне покоління і воно бореться проти всіх законів логіки т. зв. нормального світу. Його ніхто не хоче бачити, признати. Його бачить тільки ворог і снує сіті, щоб його омотати й знищити духово, а коли це не вдається, то знищити фізично.

Маємо в Україні й на чужині прояви незвичайних поривів. Певно, боротьба там і тут іде за мінімум — за збереження субстанції національної. Але це мінімум основне, без якого нарід може загинути. Чи ми і ви маємо бути по боці байдужих, чи по боці тих, що не втратили людської подоби? Я не сумніваюсь, яку відповідь ви даєте на це питання в душах ваших, бо це ви довели ділом не раз.

Вітаю вас з вашим Ювілеєм і кличу вас на лінію боротьби. Нічого вам не можу обіцяти крім труду. Але запевняю вас, що в чергове десятиліття, навіть коли багатьох із нас не буде в живих, наш труд згадають вдячні наші послідовники. А я переконаний, що їх не забракне коли ми привабимо їх своєю позитивною працею, своїм творчим вкладом в титанічну боротьбу нашого геройського українського народу.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНКИ УЗХ

ДОПОВІДАЧКИ ПАНЕЛЮ НА 22 З'ЇЗДІ УЗХ

пп. Раїса Куделя, Наталя Іванів, д-р О. Репетило

Раїса Куделя

ЖІНКА В ОДВУ

(Доповідь на панелі УЗХ)

Безперервна боротьба, яку провадить наш нарід за свою державність вплинула і на характер української жінки. Тому українська жінка є не тільки суспільно-громадською діячкою, а також жінкою - революціоперкою, яка разом зі своїм народом бореться за свої права. В тій боротьбі українська жінка від найдавніших часів стояла плече в плече зі своїми чоловіками, синами та братами в обороні своєї країни, свойого народу, культури та релігії. Коли ми поглянемо в недавне минуле, то знайдемо наших жінок і в УСС, і в УВО, і в ОУН та в рядах УПА. Вони своїми здібностями та витривалістю в постійній праці доказали, що і вони можуть повнити ту саму функцію, що й чоловіки. Такі постаті, як Олена Степанів, Софія Галечко, Ольга Басараб, Олена Теліга і багато других, яких прізвищ не наводимо, це справжні бойовички, що зрозуміли та зуміли зайняти відповідне становище.

Українська жінка стає до праці поруч своїх мужчин не тільки на Рідних Землях, але також і у всіх краях нашого нового поселення. Здержимось тут на країні нашого нового поселення ЗДА.

До організаційної праці поруч мужчин стає українська жінка після своїх сил до важких завдань. В часах першої та другої світових воєн наше жіноцтво виявило велику активність в зорганізованню жіночих товариств, або як

жінки клітин вже існуючого якогось товариства.

Темою моєї доповіді є розглянути працю жінки в рядах ОДВУ.

Всім нам відомо, що ОДВУ заснував сам сл. п. полк. Евген Коновалець в часі свойого побуту в Америці в 1929 році.Про ціль говорить вже сама її назва. Весь наш ідейний український елемент включився в працю цієї Організації, так само мужчини, як і жіноцтво і від самого початку праці цієї організації жіноцтво бере активну участь. Та хоч жіноцтво вложило в розбудову та працю ОДВУ багато своїх зусиль, вони на тому не зупиняються, а приходять до переконання, що для більш успішної праці вони мусять шукати інших шляхів. Згодом виплинула потреба створення окремої жіночої братньої організації базованої на тій самій ідеології. Та не тільки членки, але ї члени ОДВУ зрозуміли потребу жіночої організації і своєю поставою допомогли до здійснення цих важливих задумів свойого жіноцтва. І на таких основах твориться Братня Організація Український Золотий Хрест. Та на жаль, не все жіноцтво, яке було під ту пору членами ОДВУ, включилось в ряди УЗХ. Багато є місцевостей де немає відділів, ані делеґатур УЗХ, а жіноцтво працює в рядах ОДВУ. І тепер слід нам, як членкам УЗХ задати питання: котра праця є більш успішна, чи жіноча організація УЗХ, чи жінки в ОДВУ. Успіхи і доробок довголітньої праці УЗХ всім нам відомі і не є темою моєї короткої доповіді.

Та пригляньмось праці жінки в рядах ОДВУ. Зі звітів, зі звідомлення в пресі та з власного досвіду знаємо, що жінки багато праці вкладають в життя ОДВУ в ріжних ділянках. Ми бачимо жінку у відділах ОДВУ при різній організаційній праці та в Головній Управі ОДВУ є лише делеґатки УЗХ, а не члени ОДВУ.

На мою думку праця жіноцтва в ОДВУ, як така, розгубилась і жінка, як членка ОДВУ не здобула собі права у Проводі цієї Організації і тому жінка в рядах ОДВУ іде під напрямними цієї організації. Вона не може проявити діяльности і не може виконати завдань, які до неї ставить сучасна хвиля. І тепер звертаємось до членів ОДВУ з проханням, для добра загальної справи, допомоги та заохотити, як і колись, своє жіноцтво вступати в ряди УЗХ, а там де не існують відділи допомогти їх створити. Тим самим не хочу, щоб мене зле зрозуміли, що я є проти праці жінки в ОДВУ, а навпаки треба і там працювати, але з досвіду знаю, що зорганізоване жіноцтво в своїй організації може багато праці зробити, а до цього має широке поле до попису під теперішню пору.

Українська жінка сьогодні має великі цілі і завдання, які вона мусить виконувати, щоб майбутнє не закинуло, що вона не була свідома своїх завдань.

Наталія Іванів

УКРАЇНСЬКА ЖІНКА В УЗХ

(Дискусійна доповідь на панелі УЗХ)

Тому, що УЗХ, це самостійна жіноча організація із своїм власним чартером і статутом, праця у Відділах, як і кожної членки зокрема, базується на наших власних силах і ініціятиві.

Плян праці у кожнім Відділі опрацьований Управою і поданий до відома членок, щоби кожна з них могла мати перегляд на цілий рік як і рівнож відразу бачити, який обов'язок вона буде мати до виконання відносно організації до якої належить.

Єсли ми маємо загальний перегляд на цілий рік, членки поодиноких референтур можуть заздалегіть орієнтуватися, які завдання перед ними і як їх реалізувати.

Щоби бути більш респектованою організацією серед громадянства і других організацій, ми мусимо за всяку ціну влаштовувати імпрези переважно побудовані на власних силах як рівнож за власною ініціятивою.

Щоби другі знали, що ми є жіночою організацією і щоби ставили нас на рівні з другими організаціями, ми повинні старатися входити до всіх громадських комітетів. Одним словом — щоби нігде не бракувало делегатки від УЗХ.

Коли Відділ не може вислати делегатки, тоді вислати привіт тим, які нас запросили та в цей спосіб висловити вияв нашої пошани до них. Цим самим докажемо, що ми співпрацюємо з громадою. Треба триматися засади — бути всюди, а тоді всі будуть нас знати і цінити.

Влаштовуючи культурно-освітні імпрези працювати над поширенням і піднесенням української культури.

У виховній ділянці працювати над збереженням українськні свідомости серед молоді.

Розвиваючи більш відділ суспільної опіки, треба відвідувати хворих не тільки членок і їх родини, але і інших громадян, яким потрібно цеї моральної, а часом матеріяльної піддержки.

Виказуючи своє загально-громадське наставлення з часом до наших Відділів приступатимуть жінки зацікавлені нашою працею.

Ми мусимо за всяку ціну збільшити наші ряди новими членками, бо тим, що працюють вже довгі роки не стає сил, багато з нас хворіє так, що мусимо знайти якийсь вихід зі ситуації, щоби дальше існувати і виховувати нові кадри на наші місця.

Яка наша будучність?

Мені здається, що майже кожна із наших членок працює, а крім того останками сил і із респекту й любови до нашої організації робить все по своїх можностях.

Але, як довго можна тягнути?

Ми мусимо здати собі справу з того, що кожного року, з волі Божої, тратимо одну або дві членкини. А хто приходить на їх місце? Мусимо в якийсь спосіб притягати нових членок, а щоби так було треба бути часами «відважним» і запропонувати тій чи іншій пані вступити до нашої організації. А скільки тих, які повинні належати до нас, належать до інших жіночих організацій і там роблять роботу. Чому вони не мають робити того у нас?

Над тактикою і способом придбання нових членок, ми мусимо поважно подумати: 1) що є причиною того, що так тяжко їх приєднати? 2) придумати спосіб придбання їх.

Як наш статут каже на ст. 5, т. УІІ: «Членкою УЗХ може бути кожна українка, яка буде повинуватися вимогам УЗХ і його статутові». Значить кожна українка може бути нашою членкою! А чому так тяжко їх приєднати?

Як знаємо із праці наших Відділів, подекуди за мало імпрез вони влаштовують самостійно, а що більше для всього українського загалу. Можна влаштовувати деякі імпрези спільно з Б. О., але більшість має бути за власною ініціятивою і власними силами.

В загальному беручи праця і ціль УЗХ є така гарна, що можна мати пошану, симпатію і бути знаним серед других, не тільки серед нас самих. Ми мусимо зрозуміти, що збігом часу все у світі міняється, так само і у нас мусить бути, бо інакше ми не будемо існувати, а будемо вегетувати. Цього ми не хочемо, бо хочемо бути рівнорядною організацією з іншими жіночими організаціями у вільному світі.

Відносно співпраці з Б. О., добре було би, щоби Головні Управи Б. О., спільно старалися полагоджувати справи організаційного порядку і узгіднювали співпрацю, а тоді передавали ці рішення своїм Відділам.

Однак, щоби краще розвинути нашу працю і збільшити число членства ми мусимо працювати більш самостійно, що й стараємось реалізувати протягом 35-ти років існування нашої організації..

Отже для добра і розвитку нашої організації ми мусимо збирати наші сили, з'єднувати членок до праці для продовжування високогуманних ідей УЗХ в ділянках суспільної-опіки культурно-освітній і виховній.

Д-р. Оля Репетило.

СПІВПРАЦЯ

МІЖ УКРАЇНСЬКИМ ЗОЛОТИМ ХРЕСТОМ Й МОЛОДЕЧИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ

Противно звичайним темам, питанням співпраці між УЗХ й молодечими Братніми Організаціями не викликає довгих викладів... про неї нема багато що казати, але можна й треба багато обдумувати! Перед цією темою, не мала я, й не маю почуття що є море ідей, які треба тільки упорядкувати за правилами певної скалі вартостей. Отож, шукала я лише

нитки що, від загального теоритичного вислову, завела б нас до початку якогось розв'язання. І тому, ці думки виявлятимуться першим словом у виміні думок, яких нетерпляче жду від дискусії...

Мабуть не личить, говорячи про серйозні важні проблеми, покликуватись на слова поета... Але жінки завжди мають глибоке почуття естетики і всім вам напевно буде до вподоби це речення Яновського, яке автоматично мені пригадується, коли стараюсь окреслити що таке ІСНО, яке в'яже Ідеологічно Споріднені Націоналістичні Організації.

Рядки пісні Яновського звучать так:

Ми станемо плечима до плечей.
І світ відчинено, як двері!

Може звучати дуже загально цей вислів об'єднання, але приглянувшись ближче ми в ньому можемо черпати багато елементів самого здійснення, можемо відчути кілька проблем із співпраці між нашими організаціями.

Бо ж ніде правди діти що всі організації Українського Націоналістичного Руху мають на меті відкрити в оточенню «двері» якими пройдуть наші ідеї, ідеї про найкращий спосіб допомоги Україні в осягненню належного їй місця.

Правдою теж, болючою правдою, є і цей рух, що прекрасно передає поет... «Ми стаємо...». Болючою правдою для кожного хто відчув якого зусилля вимагає наш необхідно потрібний рух, як важко нам «стати» під тягарем буднів.

А стаємо ми, плечима до плечей... що означає, вимагає повної рівности, в силі як в рості.

Ми стаємо плечима до плечей.
І світ відчинено як двері .

Об'єднання всіх ідеологічно споріднених націоналістичних організацій відбувається двома шляхами: горизонтальними, в'яжучи подібні формації в різних країнах українського поселення по зацікавленню, тим самим по віку. І вертикально, в'яжучи організації УНРуху в кожній країні.

І розумно висловлює поет, безумовно розумно: найлегший до здійснення є горизонтальний зв'язок, той зв'язок в якому організації зустрічаються плече об плече... Всі вони тоді є рівні, не тільки віком членства, але проблемами й фронтом боротьби чи, спокійніше сказавши, фронтом діяльности.

Не наводжу тут спекуляції над реченням поета тільки щоб улегшити вислів думки, а тому, що тим реченням дуже природно окреслено природне явище, явище з яким годі боротися... явище якого, на жаль, в імені побожаної «співпраці», ніхто ніколи не бере до уваги.

Між організаціями такими різними як УЗХ й яка будь молодеча організація, співдіяльність, спільний зовнішний вияв є річчю неприродною, вона неуспішна тому, що раз, що й ріст й зацікавлення є інші.

Виглядає тоді ,що все розв'яне, що нема вже проблеми і, з нами умиратимуть організації як прозаїчно живі істоти, знищені так само часом. Бо ж, без зв'язку з молоддю, ми, і припливу нових сил не матимемо.

Справді, перед нерозв'язаними проблемами цього припливу, доводиться мріяти про створення організацій переходових, які об'єднували б членів одного покоління і таки вмирали б разом з поколінням, лишаючи місце іншим новонародженим організаціям...

Бо, проходили організації-рухи ланка за ланкою, ланками тісно зв'язаних плечей. Але не вповні вони були незалежні, одна від одної.

Біль що таїться в думці, що наша праця скінчиться завтра, з нашими фізичними силами, доказує нам, що може бути інакше...

В нашій аналізі міститься новий, іншого роду чинник.

Вільна, незалежна Україна на підставі найбільших людських вартостей й вимог як мета, здорове ідеологічне й політичне старання дійти до неї... оце, поняття «над часом», невмираючі ні з ким з нас, з жодним поколінням....

Жінки, часто, заклопотані щоденним життям, заняті матеріяльно-фізичним забезпеченням родин, забувають про існування ідей. Ми мусимо постійно відчути і дати відчути: як душа тілу, як плюс мінусові, з ділу припадає ідея.

І, якщо чисте діло, закони часу й природи, заперечують чи принаймі утруднюють співпрацю УЗХ з якою будь молодечою формацією, ідея цього вимагає. А в нашому суспільстві це прийнято що ідеї спільніші!

В теорії, Ідеологічно Споріднені Націоналістичні Організації об'єднані на спільній підставі ідеологічного порядку. На практиці, треба працювати над цією підставою, бо вона далеко не висловлена. До того роду праці, належать зв'язки з іншими ІСНО.

Перш за все, це можна очивидно започатку-

пати в особистих зустрічах. Ідея належить найглибшим властивостям людини, отож її передача найлегше відбувається при особистому контакті.

На підставі особистого осягнення, Український Золотий Хрест може викликати виміну думками на спільні ідеологічні чи ідеологічно-політичні теми, для кристалізації молодечих ставлень й для росту жінки в УНРусі.

Будьяка виміна помочі мусить обов'язково виходити зі створеної чи уточненої спільної ідеї. Без того, ця виміна може стати шкідливою з уже висловлених причин..... Коли молода МУНівка чи студентка з ЗАРЕВА помагає Вам улаштувати імпрезу, Дорогі Пані, вона мусить знати, що це в імені цього спільного. Тоді імпреза пройде, а спільне залишиться.

Коли це спільне дуже конкретно дається відчути, як безпосередній помочі українцям в Україні, ми маємо найбільші шанси наближати молодь до зрозуміння мети, ми даємо їй можливість торкнути причини нашого існування, наших ідей. Це треба використати якнайбільше.

На жаль, всі виміни помочі завжди звучать, виглядають односторонніми. До природного, належить теж факт, що стрілка часу звернена до майбутнього. Батьки дарують дітям, які даруватимуть своїм дітям, а звороту є мало чи зовсім нема. А коли таки повертається частка цього боргу то частіше належить вона до духових скарбів. На них будується «рід», певний зв'язок між поколіннями. Зате пропадають, у певному розумінні, безліч батьківських матеріяльних старань.

І нам треба природно, спокійно прийняти те, що організації старшого покоління мусять «дарувати» своїй молоді, матеріяльну підтримку й виховання та духовий скарб. Не йде мова про якубудь оборону молодечого еґоїзму, а про ствердження існуючого факту. Це ствердження може помогти усунути ряд нарікань й труднощів.

Ясно, що в цьому, кольосальна праця жде Український Золотий Хрест, від організування молоді до помочі їй. .

Для виміни нашої молоді з різних країн світу, для її преси в різних мовах, треба багато фізичної праці й великої матеріяльної помочі.

З рядів УЗХ, нам треба виховних сил, треба зокрема політично свідомих жінок, щоб молодь доростала із здоровим ставленням до української справи.

Якщо ми маємо почуття що жінки націоналістичного руху мають, між іншими різними жіночими формаціями, особливі завдання, якщо болить нас коли деякі українські середовища своїм поступованням можуть взагалі зіпсути наші визвольні змагання, то ми мусимо дбати про об'єктивну інформацію й організування дорослої молоді.

У Франції довелось мені запізнати діячку, голову французького руху для політичного усвідомлення жінки. Беручи за приклад ролю комуністичних жінок, вона переконувала, що брак молоді протилежного напрямку, згодом інерція політичних протикомуністичних організацій, близько зв'язані з браком політичної свідомості матерів. Вона тим і пояснювала завмирання наших еміґраційних рухів.

Плеканням наших ідей перед молоддю, ми поможемо тим молодечим організаціям яких плечі ще занизькі, щоб поставити справжній фронт вартісної дії для української справи.

Не обмежуймось спільним переведенням імпрез, не забуваймо які дрібні наслідки приносить того роду праця. Її треба уважати як спосіб чи доповнення глибших старань.... бо молодь саме такого бажає, саме тільки те готова прийняти.

Висловлені думки належать ні до рішень, ні до порад, а лише до шукань. Підходи до молоді мали напевно недотягнення бо ми досі шукаємо їх. Ми мусимо спільними дискусіями шукати нових підходів не тільки для самої співпраці з молоддю, а і для відродження українського молодечого руху.

ДОПОМОЖІМ УЗХ — ДОПОМАГАТИ!

ПРИВІТАННЯ

З НАГОДИ 35-РІЧЧЯ УЗХ

Від Голови Федерації Українських Жіночих Організацій

Дорога Пані Голово!

З'їзд з нагоди 35-літнього існування Українського Золотого Хреста - це підсумки довголітньої жертвенної праці для підержки українських визвольних змагань, це перелік моральної і матеріяльної допомоги тим, що боролися за українську державність це перегляд праці великих рядів ідейного українського жіноцтва на терені ЗДА, і це пляни й постанови дальшої так потрібної праці для українського народу. Це велике Свято для українського жіноцтва! Для всіх, що цінять працю УЗХ. Тому з нагоди Ювілею Українського Золотого Хреста висилаю якнайщирійші побажання повного успіху для президії З'їзду, для Управи і Членства Українського Золотого Хреста!

Невимовно прикро мені, що не можу скористати із запрошення Голови УЗХ п. М. Квітковської взяти особисто участь в тому великому Святі Членства УЗХ, в нарадах З'їзду і святочному бенкеті. Велика віддаль, мій вік та стан здоровля та скомпліковані страйками можливості подорожування не дозволяють на це.

Тож ще раз якнайщирійші побажання успіхів ВШ. Президії й Управі УЗХ! Хай Господь Бог нагороджує всі Ваші добрі діла і задуми!

З щирою пошаною і привітом!

ОЛЕНА ЗАЛІЗНЯК

***

ВІД КООРДИНАЦІЙНОЇ РАДИ ІСНО

Хвальна Управо!

Високоповажані Пані Делеґатти і Гості!

Президія Координаційної Ради ІСНО вітає Делегаток і Гостей 22-го Зїзду Українського Золотого Хреста в ЗДА.

Український Золотий Хрест це передова організація ІСНО, що веде вже більш 35 років незвичайно корисну гуманітарну працю і організує постійну допомогу моральну і матеріяльну на терені ЗДА.

З нагоди заслуженого 35-літнього Ювілею Праці членок Українського Золотого Хреста — Президія Координаційної Ради ІСНО бажає якнайкраших успіхів в дальшій праці і реалізації високовартісних ідейних завдань для добра Українського Золотого Хреста і Визволення України!

Слава Україні!

За Президію Координаційної Ради ІСНО

М. Плавюк, голова — Є. Мастикаш, секретар

ВІД СЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

Вельмишановна Пані Голово!

Союз Українок Америки щиро вітає XXII З'їзд Українського Золотого Хреста, як рівнож складає якнайкращі бажання з нагоди 35-ліття його існування

Пройдений шлях Вашої жертвенної праці слідний не тільки у Вашій Організації, але в українській спільноті в загальному для якої Ви жертвуєте усі свої сили і змагання.

Час, в якому доводиться працювати, повний суперечностей, та завданням української жінки є витривати і зберігти усі цінності й надбання нашого народу для майбутнього.

Зможемо це осягнути тільки через віддану працю усіх нас разом об'єднаних у щирому бажанні та розумінні великих завдань.

Ще раз просимо прийняти наші найкращі побажання успішної праці, та прямуючи наміченим шляхом діждатись Золотого Ювілею Вашої Організації у вільній Україні.

З правдивою пошаною

Стефанія Пушкар, голова — Осипа Грабовенська, секретарка

Від Об'єднання Українських Академічних Товариств (Зарево)

В імени Крайового Проводу ОУАТ Зарево в ЗДА сердечно дякую Вам за запрошення нас до участи в XXII З'їзді Українського Золотого Хреста в ЗДА та відзначенні 35-ліття існування Вашої організації.

Цією дорогою дозволю собі повідомити Вас, що друг Богдан Гасюк — член Крайового Проводу Зарева є призначений офіційним представником нашого Об'єднання на XXII З'їзд УЗХ в ЗДА.

Від тих членів Зарева, які на Ваш З'їзд прибути не зможуть, як рівнож від членів Крайового Проводу і мене особисто хочу висловити щире побажання, щоб XXII З'їзд УЗХ пройшов з якнайкращим успіхом та став для Вашої ор-

ганізації дороговказом і надхніннем до дальшої послідовної праці в користь «далекої та близької» всім нам України.

З правдивою пошаною до Вас

Михайло Герець - Діючий Голова К. П.

Від Української Національної Єдности у Франції

Високоповажані Пані!

Головна Управа Української Національної Єдности у Франції потверджує отримання Вашого запрошення на Ваш черговий З'їзд, за що ми щиро Вам вдячні.

Жаліємо, що далекі простори і зв'язані з тим кошти не дають нам змоги скористати із Вашого запрошення. Але, доцінюючи ту велику ролю, яку на протязі 35 років сповняє Ваша Організація в системі Українського Націоналістичного Руху, цією дорогою засилаємо Вам наші найщирійші побажання — плідности в нарадах і багато успіхів у Вашій дальшій діяльності.

При цій нагоді просимо прийняти також нашу найщирішу подяку за допомогу, яку Український Золотий Хрест в ЗДА складає на допомогу Курсів Українознавства для української молоді у Франції, в яких бере участь також молодь з інших країн Европи.

Просимо прийняти вислови нашої правдивої до Вас пошани та остаємось з дружнім привітом.

Слава Україні!

За Головну Управу УНЄ:

В. Лазовінський — голова

В. Мулик — секретар

Від Українського Національного Об'єднання Канади

Вельмишановні Пані Делеґатки!

Президія і Крайова Екзекутива Українського Національного Об'єднання з особливою приємністю вітають XXII З'їзд Українського Золотого Хреста в ЗДА.

Український Золотий Хрест єдина того роду організація, яка в часі свойого існування понад 35-років скромно, без розголосу веде зорганізовано матеріяльну й моральну допомогу нам всім спільній справі Визволення України.

35-ть років праці Українського Золотого Хреста в спільній організаційній системі Організації Державного Відродження України, це є важлива подія в житті організаційної системи і української спільноти. зокрема треба підкреслити заслуги членок Українського Золотого Хреста. у зберіганні й поширенні українських національних й культурних традицій.

З нагоди 35-літнього ювілею Українського Золотого Хреста Президія і Крайова Екзекутива Українського Національного Об'єднання бажають Головній Управі і всім членкам дальших і ще кращих успіхів у праці для добра Організації і Українського Народу!

Слава Україні!

За Президію і Крайову Екзекутиву Українського Національного Об'єднання

Мгр. Є. Мастикаш — секретар

Від Крайової Управи Молоді Українського Національного Об'єднання

Високоповажані Пані!

Крайова Управа Молоді Національного Об'єднання в Канаді з приємністю вітає ВШ. Делеґаток і Гостей 22-го З'їзду Українського Золотого Хреста в ЗДА.

Зокрема долучуємо наші найкращі побажання для Головної Управи і всіх Членок Відділів Українського Золотого Хреста з нагоди вельми заслуженого 35-літнього Ювілею Праці Українського Золотого Хреста в ЗДА.

Заразом звертаємося з гарячим проханням до Головної Управи і ВШ. Делеґаток УЗХ помогти відновити діяльність організації МУН на терені ЗДА як Вашої Братньої Організації.

Це наше прохання ми висловлюємо в імені нашої Крайової Управи і всего нашого членства у Канаді яке бажає відновлення діяльности МУН у ЗДА. Якщо потрібна в тому поміч ми готові Вам в тому допомогти для добра нам всім спільної справи.

А. Григорович

Заступник Голови Крайової Управи МУНО у Канаді

Від Об'єднання Українських Жінок у Німеччині

Високоповажані Пані!

Дуже сердечно дякуємо Вам за запрошення на Ювілейний Бенкет, що відбудеться для відзначення 22-го З'їзду та 35-річного існування Вашого благородного Товариства.

Хоч персонально не можемо взяти участи у таких знаменних святкуванях, то все запевняємо Вас, Дорогі Посестри, що думками і серцем будемо разом з Вами.

Від щирого серця бажаємо всім учасникам, членкам і гостям, успіхів у працях З'їзду і багато милої розваги в час Бенкету.

Ваша наполеглива праця і осяги на протязі довгих років існування товариства Українсько-

го Золотого Хреста, виправдала вповні діяльність Вашого Товариства і здобула признання серед широких мас нашого громадянства.

А ми почуваємося до милого обв'язку долучити і свою сердечну подяку за всі добрі діла, якими Ваша організація нас наділила. Щасти Вам Боже у дальшій праці.

З повною до Вас пошаною
за Головну Управу ОУЖ
Містоголова ГУ ОУЖ — Голова ГУ ОУЖ
Орися Яримович — Любомира Чайковська

Від Української Вільної Академії Наук

Високоповажані Пані!

Щиро вітаю Український Золотий Хрест з 35-літнім ювілеєм. Ідейна праця Вашої організації позначається в багатьох ділянках життя української діяспори.

Бажаю успіхів у Вашій багатогранній діяльності — культурно-політичній і допомоговій Бажаю сил та енергії старшим і якнайбільше молодого доросту.

При цій нагоді висловлюю свою глибоку подяку Вашій організації за допомогу у збиранні коштів на видання праці Ольги Косач-Кривиник «Леся Українка. Хронологія життя і творчости». Радію, що у Вашій організації я знаходжу розуміння важливости цієї першоджерельної праці.

З правдивою пошаною
Ізідора Косач-Борисова
Почесний Голова Комітету
видання праці «Леся Українка,
Хронологія життя та творчости».

Від Олександри Сулими-Бойко

Високодостойна Президіє, Вельмишановні
і Дорогі Пані!

Щиро дякую за запрошення на Ваш З'їзд, на який на жаль прибути не можу.

Сердечно вітаю всіх Присутніх із 35-літнім Ювілеєм, з глибоким признанням клоню голову перед здобутими осягами Українського Золотого Хреста в Америці і бажаю успіхів, енергії та витривалости на майбутнє!

Доц. О Сулима- Бойко
почесний член Об'єднання Українських Жінок
у Німеччині.

Від Марусі Бек — Радної Міста Дітройту

Much to my regret, the Ukrain'an Youth Convention being held in Detroit prevents me from joining you on the auspicious occasion of your 35th Anniversary celebration. Please accept my sincere congratulations and fond hopes that the devoted efforts of your leadership and membership, so amply demonstrated over the past 35 years, will continue into the future and contribute to the realization of the goals of Ukrainian Womanhood and the Ukrainian people.

COUNCILMAN MARY V. BECK

Від Марії Демидчук

Високоповажані Пані!

З нагоди 35 ліття УЗХ як колишня членка цеї Організації пересилаю Вам свої сердечні побажання.

Ділянка праці, яку визначив УЗХ це незвичайно важна ділянка, коли зважити скільки різних політичних груп і організацій, наших. тут в Америці.

Бажаю Вам дальших і ще більших успіхів в Ваших змаганнях. Не забувайте, що початки цеї Організації були дуже важкі, а при тім треба знати, що не було так багато освічених жінок, як тепер.

Пишучи цих кілька рядків не можу не згадати перших провідниць і голов УЗХ, а це св. п Анну Середу і св. п. Анну Гладун. Обі вони вже покійні, але Їх праця остала і може світити приміром для інших.

Радьте на добро і славу нашої поневоленої Батьківщини-України. Хай все здається Вам, що на Вас і на Вашій праці «мільйонів стан стоїть» (І. Франко)

Марія Демидчук

б. Прес-Реф. Головної Управи УЗХ

ПС

В прилозі прошу приняти маленьку жертву на покриття коштів Вашого З'їзду в сумі 10 дол.

РЕЗОЛЮЦІЇ

22-ГО З'ЇЗДУ УКРАЇНСЬКОГО ЗОЛОТОГО ХРЕСТА В 35-РІЧНИЙ ЮВІЛЕЙ

Резолюційна Комісія в складі пп. Марія Квітковська, Павлина Різник, проф. Оксана Ґенґало, Д-р. Оля Репетило і Наталія Іванів.

Ми, членки УЗХ, зібрані на Ювілейному З'їзді у 35-річчя існування нашої організації, виносимо наступні резолюції:

1. Вітаємо Верховного Архиєпископа Кардинала Йосифа Сліпого з відзначенням Золотого Ювілею священства;

2. Вітаємо Митрополитів і Владик Української Православної і Української Католицької Церков;

3. Вітаємо Голову Світової Організації Українських Жіночих Організацій, Вельмишановну Паню Олену Залізняк із 80-річчям;

4. Вітаємо Голову Проводу Українських Націоналістів ред. Олега Штуля-Ждановича;

5. Вітаємо проф. Олександра Тисовського основоположника ПЛАСТУ з нагоди його 80-річних уродин;

6. Вітаємо Український Конґресовий Комітет Америки, центральну установу і репрезентанта Українців у ЗДА на передодні 9-го Конґресу;

7 У Франківському Році, УЗХ віддає шану Великому Каміняреві і Ґенієві України — Іванові Франкові;

8. Вітаємо Вельмишановних Полковникових Ольгу Коновалець і Софію Мельник;

9. Ювілейний З'їзд УЗХ бажає витривалости і сили Українській Жінці на Рідних Землях;

10. Ювілейний З'їзд підтримує підготовку Світового Конґресу Вільних Українців;

11. Ювілейний з'їзд пересилає привіт всім українським воякам, які беруть участь в рядах американської армії;

12. Ювілейний З'їзд підкреслює своє дружнє відношення з нашими сестриними і братніми організаціями;

13. Ювілейний З'їзд закликає Відділи УЗХ:

а) Продовжувати допомогові акції,

б) Спільно із референтами суспільної опіки інших українських організацій, творити «Осередки Суспільної Служби»,

в) Влаштовувати реферати із ділянки суспільної служби для обзнайомлення членок із сучасними методами;

14. Ювілейний З'їзд доручає Головній Управі УЗХ взяти участь у виховній і організаційній праці Комісії Молоді при Координаційній Раді ІСНО;

15) Доцінюючи вагу книжки у вихованні дітей і молоді, Ювілейний З'їзд закликає Відділи перевести організовано акцію закупу книжок для бібліотек, таборів, осель тощо;

16. Ювілейний З'їзд закликає свої відділи і членство піддержати морально і матеріяльно українські видання дитячої літератури та книжок, що поглиблюють знання про життя і творчість наших письменниць - мисткинь.

СКЛАД НОВОЇ ГОЛОВНОЇ УПРАВИ УЗХ

Марія Квітковська — голова; Павлина Різник, Мальвина Стриживська — місто-голови; Ірена Варивода — секретарка; Катерина Онишків — фін. реф.; Розалія Григорко — касир; Степанія Семеґен — реф. фонду О. Теліги; Віра Повг — орг. реф.; Маруся Попович — реф. звязків; Наталія Іванів — реф. сусп. опіки; Оксана Ґенґало, Раїса Куделя, Павлина Різник — вих. реф.; д-р. Софія Карпінська — культ. - осв. реф.; Павлина Різник, Валентина Мушинська, Галина Левчук — прес. реф.; Ярослава Зелез і Лівка Крунка — членп. Контрольна Комісія: Анна Левкут — голова; Марія Кукіз, Марія Лехицька, Михайлина Величко й Марія Варвара.

ПОДЯКА

Цією дорогою почуваємося до милого обов'язку скласти глибоку подяку всім організаціям, всім нашим членам і прихильникам, які надіслали привітальні листи чи привітали наш ювілейний З'їзд УЗХ.

Дякуємо особливо всім тим, які чимнебудь причинилися до звеличання нашого ювілейного З'їзду УЗХ. Дякуємо всім нашим відділам, які вислали своїх делегаток, навіть із найдальших осередків.

Зокрема висловлюємо своє велике спасибі Голові ПУН ред. О. Штулеві-Ждановичеві за його участь у нашому З'їзді й за його привіт-промову на нашому бенкет. Теж дякуємо д-р Наталі Пазуняк, представниці СФУЖО, за її теплий привіт і цінну доповідь.

Головна Управа УЗХ

ВІД РЕДАКЦІЇ:

З приємністю присвячуємо це число нашого журналу справам УЗХ в 35-ліття його існування. У зв'язку з цим — деякі статті й праці ших Вш. Дописувачів будуть друкуватися в грудневому числі. В цьому ж числі друкуємо, одначе, обширну статтю-інформацію д-ра Д. Квітковського про перебіг останньої конвенції УККА, а другу річницю смерти незабутнього Голови ПУН, сл. п. полк. А. Мельника, відзначуємо окремим спомином.

Редакція

Ганна Черінь

АНДРІЙ МЕЛЬНИК

(Уривок)

Він все віддав, без жадного прибутку,
В змаганнях за Соборну Україну,
Лиш рідної землі маленьку грудку
З собою взяв на згадку в домовину.

Він відійшов у інший світ...
Та не загасла сонцесяйна мрія!
Залишилася нам як заповіт
Ідея світла Мельника Андрія!

В. Моклович

СВ. П. ПОЛК. А. МЕЛЬНИК

Спогад в другу річницю смерти

Полковника А. Мельника зберіг я в пам'яті ще з тих часів, коли ми були разом при УСС в б. австрійській армії, точніше з місяця березня 1915 р., коли наші сотні стояли на горі Маківка, в Карпатах. Була це дуже мила людина, яка тішилась великими симпатіями серед стрілецької братії. Тихої і лагідної вдачі, відважний аж до безтями, під час боїв все перед своєю сотнею у перших рядах керував боєвою акцією. Сьогодні, коли минає з тих часів, як ми були на Маківці понад 50 років, чимало моментів зберегла моя пам'ять, однак я ніяк не пригадую собі, щоби бачив колись четара, поручника, сотника, а згодом полковника Мельника в лихому настрої, незадоволеним, чи гнівним. Ні, мабуть, що таких моментів не було. Людина відважна до безтями, на свист ворожих куль, навіть не реагував і з цього власне приводу хтось з-поміж стрілецької братії пустив поголоску, що четар Мельник свідомий своєї грізної недуги «туберкульози» сам шукає за смертю, що очевидна річ, не відповідало правді. Бо, як в австрійській армії, при УСС Він тішився добрим здоровлям, так і при Корпусі СС також Йому нічого не бракувало, окрім тифу. Хто з нас не хворів на тиф? Я гадаю, що таких може навіть і не було. Мені самому довелося хворіти на поворотний тиф аж 5 разів.

13. 9. 1915 року я попадаю в Соколові в московський полон, а через рік пізніше попадає також і наш тодішній сотник Мельник москвинам у роки. Коли в 1917 році московська імперія розвалилась, а треба признати, що до того розвалу в немалій мірі причинилися також, і то в першу, чергу українці як от Волинський полк «імператорської гвардії» перед тим розагітований нашим молоденьким хорунжим У. С. С. Добрянським, який прибув до Петрограду під прибраним прізвищем Короленко з котрогось табору полонених. Сталось тоді так, що коли дано приказ волинцям стріляти до товпи, то волинці відмовились і почали братати з товпою маніфестантів.

Ні хто інший, а усусуси припечатали долю Московської білої імперії, а нащадки козаків — Запорожців та Усусусів також припечатають долю червоної Московської імперії. З розвалом царської Росії, до Києва почали напливати з таборів полонених як старшини так і стрільці. До тих перших належали сл. п. От. Коновалець, полк. Курах, полковник Мельник і всі ті, що були українськими патріотами. Я дістався до Києва вже тоді, коли Галицько — Буковинський курінь був переіменований на Курінь Січових Стрільців. Десь так в першій половині січня 1918 року я прибув з великими пригодами до Києва. Прибувши до Києва, завдяки нашому письменникові І. Нечуй — Левицькому, який привів мене аж під саму браму Духовної Семинарії на Вознесенському Спуску, де вже було чимало нашої стрілецької братії. Про це я вже згадував у своїх спогадах, які друкувалися на сторінках паризького «Українського Слова». Стійковим на брамі був товариш Вендеш зі сотні сот. Мельника, який мене впровадив до будинку. Першим кого я стрінув, то це був наш сот. Мельник, який побачивши мене сказав «а, то і ви також вже є між нами товаришу Моклович. Ну, гаразд». Зараз наказав завести мене до магазину, де мені видано навий мундір, рушницю, набої і взагалі все, що вояк повинен мати. Прилучено мене до сотні Чмоли, який мене також добре знав з УСС. Негайно після обіду було заряджене строге поготівля. Вже тоді велися бої з большевиками на вулицях Києва.

Ранком слідуючого дня було заряджено загальну збірку на подвір'ю казарми. До нас промовив сот. Мельник з'ясовуючи тодішню ситуацію на Україні, а зокрема в Києві і представив її в такому безвихідному положенні як вона в дійсности і була. Пригадав нам наш обов'язок, як війська молодої Української Держави. Після тої палкої промови звернувся до нас із цими словами, які мені запали глибоко в пам'ять що «хто не хоче вмирати за Україну, нехай виступить». Хвилина мовчанки, кожен з нас чув як б'ється власне серце. Між нами не було таких, щоби боялися смерти за свою власну Україну. Після тої гробової мовчанки наказано нам забрати зі собою все те, що

вояк на фронті потребує. Через якийсь короткий час в браму нашої казарми заїхали тягарові авта на які ми погрузивши скоростріли та амуніцію, виїхали на вулиці в бій. Нап удар дарма, що це була маленька горстка лицарів абсурду, був так сильний, що ворог далеко більш численніший за нас подався в розтіч.

Сінна площа, Старокиївський участок, Велико — Володимирська вулиця. Готель Прага, звідкіля большевики вже обстрілювали будинок Центральної Ради, ми здобули при малих втратах, але большевиків це коштувало дуже дорого. Вже добре стемніло, коли наш маленький відділ опинився на Думській площі, мені наказано стояти на розі Думської площі і Костельної вулиці, під самим готелем «Антверпія», який я дуже добре затямив собі аж посьогодні. Цілий день без їдження, зголоднілі і спрагнені, але про це мало хто з нас думав тоді. Нараз я вчув кроки, що хтось іде до нас із нашого запілля. Приглядаюсь, а це наш сотник Мельник із відром у руці. Побачивши мене каже, ось товаришу Моклович я приніс для вас їсти, бо напевно зголодніли, і дає мені повне відро горячого «гуляшу з рижом», що так смакував нам як би рідна мати наварила. Та не тільки їдження наш сот.Мельник приносив нам, але і набої. Зовсім слушно стрілецька братія називала Його не лише добрим командиром, але рідним батьком. Правда, були і такі моменти, коли вже пізніший полковник Мельник був дуже строгим і рішучим і на ніякі просьби не звертав найменшої уваги. Він вмів прощати маленькі провини, але там, де ходило о добро, послух і честь вояка, Він був невгнутим. Останній раз в бою я бачив Його тоді коли ми були в Мотовилівці. Штаб нашого Загону СС стояв на рейках перед стаційним будинком Мотовилівки. Я бачив тоді як полк. Мельник дарма, що кулі свистіли як бджоли в улику, йшов собі помалу до стаційного будинку (до телеграфу) навіть не звертаючи увагу, що це війна.

По другій світовій війні я мав нагоду бачити Полковника Мельника на похоронах Кушніра - Богуша в Гранд.— Глін біля Монсу в Бельгії. Тоді я передав особисто Полковникови, спомини полк. Кушніра Богуша. Був це один із тих найближчих співробітників от. Коновальця. Опісля я мав нагоди бачитись з Полковником кілька разів в Роттердамі над могилою першого Велитня Української Революції от. Коновальця.

Маю велику пошану до Полковника А. Мельника, як до Великого Вояка — Революціонера, і заявляю, що таких людей як Полковник А. Мельник, ми мали дуже мало. Як от. Коновалець, так і полк. А. Мельник, це є два Велитні Української Революції. От. Коновалець був не лише добрим вояком, але ще кращим стратегом. Один дургого доповнював.

Денис Квітковський-Квітка

МИ В ДЗЕРКАЛІ КОНВЕНЦІЇ УККА

Вступні Завваги

На тему перебігу 9-ої Конвенції Українського Конґресового Комітету Америки в Нью Йорку, в днях 7-9 жовтня 1966 року, можливо писати цілі томи: там же ми побачили себе в дзеркалі такими, як ми є, без усяких прикрас. І тому не буде зайвим поміркувати довше й основніше на тему того образу, який ми побачили в дзеркалі тієї конвенції. Мої міркування і спостереження на цю тему будуть частинно моїми особистими тільки поглядами й обсерваціями, але у великій мірі відзеркалюватимуть вони і політичну лінію та становище ОДВУ і Братніх Організацій, бо я брав активну участь у формуванні тієї лінії і тих позицій і тим самим є співвідповідальний за них. Постараюся бути безпристрасним і об'єктивним — до можливих меж суб'єкту стати об'єктом... Ми ж тільки люди, тому я дуже радо, спокійно й уважно послухаю критики моїх думок і міркувань. Бо я гадаю, що якщо на тему того, що сталося на Конвенції УККА розвинеться широка, спокійна, доброзичлива, з щирим бажанням найти **українську правду й рацію,** дискусія, то ця ювілейна конвенція буде найбільш успішною дотепер.

Між нами немає доброї комунікації, сказали б американці, немає контакту, сказали б і прихильники і противники «контактів», немає

«діялогу», сказали б екуменісти, а я додав би, — немає дружньої виміни думок, і тому 9-а Конвенція УККА була такою, як вона була. В додатку до всіх релігійних і «збручових» порізнень, в ЗДА і в Канаді ми додали ще й «оселі», Не знаю, хто видумав ті оселі, але добра вони нам не приносять. Бо замість **Одної** великої оселі, ми маємо цілу серію осель так в поодиноких осередках, як і взагалі. Маємо оселі УНСоюзу, УРСоюзу, ОДВУ, Пласту, СУМ-у, ОДУМ-у, і т. д. Те саме і в поодиноких осередках. І тому, що кожна з цих осель дає таку чи іншу групову закраску, ми відвідуємо тільки ту оселю, яка є найближча нашому груповому світоглядові. Наслідок такий, що замість плекання національного інтеґралізму, сказав би Орест Зибачинський, в нас чимраз більше закорінюється дух нетерпимого африканського «трібалізму» чи племінної виключности. І тому, повторюю, якщо по-конвенційна дискусія, по-конвенційний діялог допоможе нам зблизитися — в нашому думанні, і в наших діях до однієї духової «оселі» — то ми гідно відсвяткуємо 25-ліття з дня заснування УККА.

Наша групова, «племінна» нетерпимість має в собі всі елементи абсурду. Ми ж усі змагаємося за ту саму ідею, прямуємо до тієї самої мети, хочемо того самого. І скоріше чи пізніше, ми стрінемося, віч-на-віч, на тому самому місці — географічно і духово. То ж в ім'я якого вищого закону, в ім'я якої української рації ми «стріляємо» правдивими, гострими кулями один в одного? Чи не краще було б, якщо б ми перегукувалися з тих ріжних шляхів, вказували один одному на евентуальні небезпеки на одному чи другому шляху, які один з нас бачить, а другий не бачить їх? Ми часто трактуємо себе, як ворогів, і це наша кардинальна помилка, сказав би редактор «Америки», М. В. Дольницький.

В цих моїх міркуваннях користуватимусь популярною в нас термінологією, як от «мельниківці», «бандерівці», «уердепівці», «двійкарі», тощо, тому, що «народ» найкраще розуміє її і зараз знає, про кого мова. Не маю інтенції, злого наміру когось ображати, а якщо цієї заяви замало, то я наперед перепрошую ображених.

Трагікомедія

9 Конвенція УККА в Нью Йорку мала всі познаки трагікомедії, значить була вона життєвою, природною. Бо ціле наше життя не рівночасно і трагедія і комедія. Це сміх крізь сльози... Це любов і ненависть. А тому, що такі екстремні елементи виключають себе, їх «зустріч», зудар чи «контакт» витворює часто видовище, яке ми в найкращому випадку називаємо парадоксом, або трагікомедією.

Модерна психологія і особливо психіятрія, яка, до речі, стала тепер у позу непомильности іґноранта, говорить про роздвоєні персональності («спліт персоналиті» — по-англійськи), зн., що та сама людина (чи тільки людина?), виявляє, в різні моменти, цілком протилежні характеристики чи питоменності свого характеру. Та сама людина може бути одного разу безкомпромісовим соборником, а другого разу — заїлим розбивачем національної єдности. Важливе при цьому є те, що обидві «персональності» в тій самій людині не знають нічого про себе. Раз вами володіє, наприклад, «персональність» соборника, ви не пам'ятаєте, не маєте найменшого поняття про вашу персональність — розбивача соборности. В обох випадках навіть ваш фізичний вигляд міняється.

Забувши про цю так популярну тепер теорію — а може й «кардинальну» чи абсолютну правду, хто знає? — я особисто попав у дві неприємні ситуації. Одна така неприємність сталася на самому початку конвенції, а друга при самому її кінці.

З бігом обставин і химер, та невідгадністю часом людських акцій і реакцій, проф. Роман Смаль-Стоцький попав на «бандерівську» і «мельниківську» листи, як номінат на голову Конвенції. Панові Професорові чомусь не сподобалася така єдність і однозгідність, тому він встав і заявив: «Я приймаю номінацію тільки з першої («бандерівської») листи». І тут я попав у халепу. Я встав і заявив: Про буковинців говорять, що вони «тримаються купи як жиди». Але тому, що професор Роман Смаль-Стоцький зайняв таку несоборницьку, непримириму й нетерпиму позицію у відношенні до частини своїх братів, я з дружиною голосуватиму проти нього, щоб він не вийшов одноголосно, щоб у цей спосіб зафіксувати його — і таких як він — не згідне з добрими українськими інтересами становище. Таку мою заяву дехто оплескував, а дехто прийняв її вигуками обурення. Але сталося «чудо»: негайно після вибору, проф. Роман Смаль-Стоцький відспівав гимн українській соборності...

Після моєї заяви, професор відтягнув свою заяву, але це мабуть не задовольнило нашого старого гетьмана Івана Мазепу й патрона ор-

ганізації, яку очолює пан професор — Тараса Шевченка. Зло було зроблене й атмосфера затроєна. Третього дня нарад, пан професор Роман Смаль-Стоцький відчитав нам дві телеграми, які наспіли на його адресу: одна від гетьмана Івана Мазепи, а друга від Тараса Шевченка. Мазепа телеграфував: «Високодостойний Пане Професоре! През незгоду всі пропали — самі себе звоювали. Без жодної політики, озмітеся всі за руки»... А Шевченко напоминав: «Обніміться ж, брати мої, молю вас, благаю»!

Друга халепа трапилася мені третього дня, при кінці конвенції. А було це так: статутова комісія зачитала нам досить обширний проєкт зміни статуту. Але тому, що ці зміни не були подані нам до розглянення ані перед, ані навіть підчас конвенції, й тому, що побіч нового тексту не було старого, який мало є змінитися, для порівнання, велика частина делеґатів уважала, що в таких умовинах не є можливим голосувати над зміною цього статуту, а я особисто уважав, що це навіть неможливо. Це своє переконання я висловив такими словами: Якщо статутова комісія уважає, що ми повинні б голосувати в таких умовинах за чи проти зміни статуту, то вона уважає нас або ґеніями або ідіотами... І на цьому місці мене перервали деякі делеґати й не дали докінчити думки, мовляв я образив їх. Я мусів перепросити всіх тих, що чулися ображеними. А цікаве при цьому те, що ані один делеґат не запротестував проти епітету «ґеніяльний»...

Вибори

Вибори не почалися добре. Бо крім нефортунної заяви проф. Романа Смаль-Стоцького (неофітів не вільно ставити в першу лінію, хіба що числимо тільки на кривавий бій!) сталася ще одна неприємна справа: наперекір проханням і зазивам самого д-ра Лева Добрянського й Йосипа Лисогора, президента УНСоюзу, щоб злучити обидві листи щодо вибору президії конвенції в одну й цим доказати нашу політичну мудрість і національну зрілість, проти спільної листи голосували, між іншими, і такі провідні громадяни: о. дек. Мирослав Харина, Ігнат Білинський, д-р Ярослав Падох, секретар УНСоюзу, д-р Матвій Стахів, д-р Волтер Душник. Таке голосування й таке становище людей, які мали силу й престиж внести в ряди делеґатів конвенції дух християнської любови й національної толеранції, поглибило тільки духовий «Збруч», внесло атмосферу підозріння й взаємного недовір'я. І це було одною з причин, що пізніші заклики повищих українських лідерів до єдности звучали нещиро й непереконливо.

Голосування за листою єдности на президію конвенції було б дещо зм'якшило й той факт, що до Номінаційної Комісії ввійшла майже ціла попередня Екзекутива УККА. Бо вийшло таке: **попередня Екзекутива номінувала себе Номінаційною Комісією, а Номінаційна Комісія, в свою чергу, номінувала кожного з себе до нової Екзекутиви...** Номінаційна Комісія повинна бути незалежним тілом, незаінтересованим у власному виборі. Інакше, мимоволі витворюєтся там дух кліки: якщо ти вибереш мене, я виберу тебе. Чи така «засада» папувала, чи ні в Номінаційній Комісії, — не знаю, але фактом є, що всі члени Номінаційної Комісії є членами нових керівних органів УККА...

Неправильно було вибирати до управи людей, які не хотіли бути в управі — без огляду з яких причин. Насильство огидне й неморальне в усякій формі. Проф. Лев Добрянський говорив про «демократичну процедуру», як одинокий вихід із ситуації, коли неможливо було договоритися. Як чувся б пан професор, якщо б його було вибрано до управи проти його волі? Чи це була б «демократична процедура»? Мені видається, що на 9-ій Конвенції УККА якраз знасилувано цю «демократичну процедуру». В першу чергу тим, що номінаційна комісія мала дуже односторонній склад, по-друге тим, що члени **номінаційної комісії самі себе «номінували» на різні пости,** а по-третє тим, що конвенція голосувала й вибірала до керівних органів УККА людей чи організації, які не приймали номінації.

Тому законність вибору керівних органів УККА на 9-ій конвенції стоїть під великим знаком запиту, а «демократичність» переведення виборів не має прецеденсу в нашій історії.

Український Конґресовий Комітет Америки є організацією організацій. Він повинен бути дійсною синтезою діючих українських сил на терені ЗДА. Для цього там повинні найти свій вислів всі думки й ідеї, які нуртують в середовищі української громадськости. Майоризація чи захоплення УККА одною групою є запереченням букви й духу засад, на яких він побудований, та рівночасно знищення його як загальної української центральної установи.

9-та Конвенція УККА в Нью Йорку знехтувала й навіть заперечила засади, на яких був

побудований УККА й рівночасно перетворила його з **загально-української репрезентативної центральної установи в ще одну українську однопартійну організацію.** На простій мові це значить, що бандерівці перебрали УККА. А якщо так, то УККА є тепер бандерівський, а не загально-український. Загально-український репрезентативний характер УККА знищено щонайменше з таких двох причин: не допущено до репрезентації в УККА деякі діючі на терені ЗДА українські організації й пересичено керівні органи УККА членами, прихильниками й поплентачами одної партії. В додатку, **до керівних органів УККА втягнено людей, які ані нікого не репрезентують**, ані не є уже такими «спецами», чи, як то там говорили «укокологами», щоб, ради їх, не залишилося місця делегатам, які дійсно когось репрезентують. Якщо треба «укокологів», то їх місце було в категорії дорадників, а не в Екзекутиві. В Екзекутиві повинні бути тільки люди, котрі когось репрезентують. Дорадників добирається, іменується, а не вибірається. Те саме відноситься і до адміністратора канцелярії УККА. Його повинна іменувати Екзекутива, а не вибірати конвенція.

Якщо б усунути з Екзекутиви всяких «укокологів» і «дорадників», правних і інших, то там було б досить місця для дійсних представників громадських організацій. Було б там місце, не роздуваючи числа членів Екзекутиви до безконечности, і для уердепівців, і для двійкарів і для інших.

До характеристики 9-ої конвенції УККА взагалі, і до вибору керівних органів зокрема треба ще додати, що мельниківці, чи ОДВУ і Братні Організації, не боролися за пости, бо стояли на засаді, що так як на конвенції, так і в керівних органах УККА ніяка організація не сміє домінувати чи переголосовувати інших з партійних причин. Вони уважали і уважають, що кожна організація повинна мати в УККА свого речника, виразника думки й позиції своєї організації, і в такому випадкові число не грає найменшої ролі. Бо, ще раз, не переголосування один одного є завданням УККА. Найдення синтези, найкращої української думки і позиції — це завдання УККА як репрезентативної інституції. А це можливо осягнути тільки в дружній братерській атмосфері, в атмосфері, в якій всі учасники того самого тіла уважають себе рідними братами, затрівоженими долею своєї рідної матері й з бажанням найти найкращий засіб допомогти їй. В іншій атмосфері, в атмосфері взаємного недовір'я й підозріння, в атмосфері, в якій другу сторону вважається противником чи навіть ворогом, якого треба поборювати й навіть виключити, — в такій пастороженій і ворожій атмосфері не може жити, рости й діяти ніяка інституція типу УККА.

Для уточнення пригадки треба ще додати, що проф. д-р Богдан Гнатюк, голова ОДВУ, а після нього серія інших організацій, зложили заяви про неможливість увійти до керівних органів УККА тому, що при виборі цих органів знехтувано засаду загально-національної громадської єдности та консолідації всіх діючих організованих сил у ЗДА, не допустивши до керівних органів представників ряду активних організацій (див. Деклярація ОДВУ, УЗХ, Зарева і МУН), аж після вибору проф. Лева Добрянського на пост президента УККА. Це щось значить.

Друга, надзвичайної ваги справа, це заява д. Антона Батюка, Головного предсідника Українського Робітничого Союзу, в якій він сказав, «що й репрезентована ним велика установа не братиме участи в керівних органах з уваги на зміни в статуті» (див. Свобода ч. 189). Цієї своєї заяви д. А. Батюк ніколи не відкликав, офіційно. УРСоз, як основна складова частина УККА, мусить мати змогу застановитися над новим статутом, особливо щодо його цілей, і або ратифікувати його або відкинути, казав п. Батюк.

І ще одно: Ані одна група, ані одна організація не мали абсолютної більшости на конвенції, або іншими словами: ані одна група чи організація не могла і не може твердити, що вона говорить — і має право говорити! — в ім'я більшости української громади на терені ЗДА. Було багато професійних невтральних, які взагалі не знали чого хочуть, а організація, яка мала релятивну (не абсолютну!) більшість на конвенції, рекрутувала цю релятивну більшість штучно, форсовано, з одного боку висилаючи з певних осередків більше делеґатів, як їй «пристоїло» в порівнянні до її дійсної сили й впливу на місцях, а з другого, «мобілізуючи» багатьох наданням їм певних «почестей» тепер або в майбутньому.

«Комітет Громадської Єдности».

Вже першого дня нарад конвенції, в п'ятницю дня 7 жовтня 1966 р., після нещасливої заяви проф. Романа Смаль-Стоцького, що він є кандидатом тільки з бандирівської лісти, та після голосування деяких чільних наших людей, — які твердять, що вони є безпартійні, — за лис-

тою, яка розбивала навіть атмосферу здорового українського компромісу в справах чисто формальних, — з ініціятиви ОДВУ зійшлася ціла серія наших політичних, громадських, братерських і професійних організацій з метою боротися за загально-український, дійсно репрезентований характер УККА, по формі і по змісту. (Думаю, що після заяви одного з речників ООЧСУ, мовляв назва «бандерівці» є тепер так само честю, як колись назви мазепинці та петлюрівці», (Див. Свобода ч. 188 від 11 жовтня) принаймні «бандерівці» не будуть гніватися на мене за вживання терміну бандерівці) Спонтанна нарада так званої деким «опозиції», (хоч я уважаю, що це були представники організацій, які хотіли зайняти певну позицію до протилежної позиції, яку репрезентували бандерівці і їх «союзники») перетворилася згодом в організоване, для цілей конвенції тіло й навіть прибрала назву «Комітет Громадської Єдности». Речником позиції громадської єдности був наперемінки проф. Богдан Гнатюк, голова ОДВУ й друг Ярослав Гайвас, заступник голови ОДВУ.

До «Комітету Громадської Єдности» входили, м. ін., Український Робітничий Союз, представники українських професіоналістів, двійкарі, оурдепівці (ОУРДП), одумівці (ОДУМ), Вільна Громада, мельниківці і ін.

І мені видається, що якщо б всі ті, що заложили Комітет Громадської Єдности були держалися своєї позиції аж до кінця, під гаслом «один за всіх, всі за одного», то вислід 9-ої конвенції УККА був би напевно цілком інший — задовільний і сприємливий для всіх. Обидві позиції були б найшли Одну Позицію, на основі здорового компромісу. А так неуступчивість, задиркуватість й оп'яніння силою одних та неповна, незадовільна солідарність й тим самим слабість других, довели до того, що сталося: **УККА перестав бути репрезентацією** всіх українців у ЗДА.

Дехто закидує Організації Державного Відродження України і Братнім Організаціям, тобто «мельниківцям», що вони не підготовилися достатньо до конвенції, не мали ніякої програми й тим самим не виявили досить «провідництва» для всіх тих, що шукали його. Поза бандерівцями, тільки мельниківці мали силу й обов'язок накреслити ясну позицію для тих, які не годилися з позицією бандерівців і шукали іншої, твердять ці люди й середовища. Бандерівці «перестаралися», а мельниківці «недостаралися» говорив один поважний український журналіст. В цьому твердженні й навіть закидові є багато правди, якщо знехтувати або забути деякі основні речі.

В першу чергу треба знати, що мельниківці ніколи й нігде не боролися за **домінацію, опанування чи перебрання якоїсь центральної організації, особливо такого репрезентативного типу, як УККА в ЗДА чи КУК у Канаді.** Тому вони «недостаралися», значить не змобілізували великого числа делегатів. **Мельниківці не вірили й не вірять у механічне захоплення «влади» в певних організаціях, як засобу служіння українській справі.**

Щодо позиції ОДВУ і БО, то закидування їм браку таких позицій не відповідає дійсності. Речником «опозиції» чи ліпше позиції в УККА був, з рамени ОДВУ, ред. Ярослав Гайвас. Він не тільки писав багато в пресі на тему тих позицій, але й їхав у ріжні більші осередки українського скупчення, де виголошував обширні реферати й давав детальні відповіді на запити. Ми пам'ятаємо такий виступ ред. Я Гайваса в Детройті, з рамени метрополітального відділу УККА. Добродії А. Драган, головний редактор Свободи, був там речником і оборонцем офіційної політики УККА, а ред. Я. Гайвас виступав як критик тієї офіційної політики, пропонуючи рівночасно певні позитивні зміни й уліпшення так у структурі УККА, як і в його політиці та тактиці. Я особисто, в «Моїх Міркуваннях» і в «Свободі» писав дуже багато на тему політики УККА.

В своїх доповідях ред. Я. Гайвас говорив м ін. що УККА треба б створити, якщо б його не було, іншими словами, що таке тіло як УККА є необхідне в нашому громадсько-політичному житті. Але цей УККА повинен віддати відповідну дань тим грунтовним змінам, які зайшли в нашому житті за останні 25 років. Двадцять п'ять років тому ми мали в ЗДА дуже мало одиниць з вищою освітою, а сьогодні ми маємо не тільки тисячі професіоналістів, не тільки тисячі студіюючої молоді, але й ряд сильних професійних організацій, як от лікарів, інженерів, професорів університетів тощо. Тому цій новій силі в нашому громадському житті треба віддати належне місце й належну увагу в структурі УККА. Тільки під тиском якраз цієї «опозиційної позиції» перед і на самій конвенції УКА зроблено маленькі концесії цій новій силі.

УККА повинен присвятити більше уваги на-

шій молоді, дати їй змогу «хоч приглядатися» до роботи «батьків народу», щоб вона вчилася **як** і **що** треба, а особливо **як і що не треба робити.** Цей голос почули на конвенції, але у переведенні його в життя знову з'явився наш «старий знайомий» і домагався, щоб його **партійна** молодь репрезентувала молоду генерацію.

УККА не є і не повинен бути ідеологічною організацією, ані опанований іншою ідеологічно-політичною організацією. УККА повинен бути дійсним репрезентантом і несфальшованою синтезою всіх діючих українських громадсько-політичних сил у ЗДА.

За останніх 25 років наше життя сильно здиференціонувалося, зрізничкувалося, набрало інших форм, іншого навіть змісту. Колись церкви й братерсько-обезпеченеві союзи були альфою і омегою нашого громадського життя в ЗДА. Сьогодні маємо тут цілу серію нових громадських, політичних, фінансово-економічних, професійних та інших організацій. Ці нові організації повинні прийти до слова, і то рішального слова в УККА. Братерсько - обезпеченеві союзи, колишня база УККА і запевнення його **стабільности** та контенуетету нині втратили цю свою ролю. Два братерсько-обезпеченеві союзи («Провидіння» і «Народна Поміч») опинилися в руках одної політичної партії, третій («Український Народний Союз») розбитий між протилежними політичними впливами, а четвертий («Український Робітничий Союз») став на роздоріжжі й не знає, на який шлях ступити. Але хоч два останні Союзи ще мають сяку-таку ініціятиву рухів, то і вони ніколи не були і сьогодні не є — і не можуть бути! — речниками певної громадсько-політичної думки. Їх одинока політика: як, у який спосіб здобути якнайбільше членів, а політика УККА має бути: як, в який спосіб служити **всій** українській спільноті тут — і допомогти Україні в її боротьбі за свободу — там. Союзи не мають і не можуть мати політичної програми; УККА має і мусить мати політичну програму. Тому домінуюча роля братерських обезпеченевих союзів в УККА повинна закінчитися. Цього вимагає нова доба й здиференційована українська громада.

Остання конвенція доказала, що УККА мусить займати становище і до внутрішньо-українських і до зовнішніх, поза-українських проблем. Щобільше: УККА мусить стояти на ясних позиціях і ті, що є у проводі УККА мусять мати мужність заступати ті позиції. Треба ствердити, що на останній конвенції якраз братерсько-обезпеченеві союзи ані не мали власної концепції щодо ролі УККА в українському житті, ані не мали відваги попирати ту чи іншу концепцію, яку заступали інші діючі сили в українському житті в ЗДА. Бо якщо поминути «Провидіння» й «Народну Поміч», за які та в ім'я яких говорила одна політична партія, то «Український Народний Союз» був роздвоєний (Головний Предсідник апелював до єдности, наприклад, хоч не мав відваги зайняти якогось рішучого становища, а Головний Секретар явно голосував за позицію бандерівців). «Український Робітничий Союз», хоч представляв ще досить зіграну й часами мужню позицію, то і він не мав відваги стояти аж до кінця на раз вибраних позиціях. Але і позиції обидвох останніх союзів мали в першу чергу меркантільний, купецький, чи, як то тепер кажуть «бізнесовий» характер. Їх, цих союзів, одинокою турботою було: котра позиція спричиниться краще до збільшення нашого членства? Це може і правильно. «Ласе теля дві корові ссе», говорить одна з наших ненайкращих приповідок. Але така утилітаристична позиція в ніякому разі не надається для якоїсь політичної організації, навіть для УККА не є вона добра. Там, в УККА, повинні бути люди, які вміють відрізняти загальне від партикулярного, українську справу від справи одної організації чи групи, і рівночасно мають мужність говорити на голос своє «вірую».

А якщо, в додатку, ми матимемо завжди на увазі добро цілої української громади й велич та шляхетність української справи, — то ми завжди найдемо здоровий компроміс. Ми сходимося на конвенцію не на те, щоб перемогти чи перекричати один одного, але на те, щоб, у дружній, братерській, творчій атмосфері, найти Правду, українську правду і щодо наших позицій і щодо нашої стратегії та тактики.

Боюся, що цієї Правди не найдуть також і ті, що вже за життя здвигають собі пам'ятники й проголошують себе непомильними й єдиними патріотами — щонайменше не зроблять вони такої революції на еміґрації (а вони, мабуть, забули, що вони на еміґрації), бо вони засліплені в свою непомильність, їх ум затемнений нетерпимістю до брата й любов'ю та відданість до партії. Воювання на еміґрації

за перебрання в свої руки всіх організацій і намагання монополізації думки — це не тільки марна витрата часу, але й шкідлива робота.

І далі: Керівні органи УККА треба обов'язково провітрити, відсвіжити. Там завелися довживотні монархії з тенденціями спадковости . Натиск з долини не замінив ані одного «цісаря» чи «короля» в керівних органах УККА (хіба, що хтось попав у «неласку» «цісарської родини», як от адв. Михайло Пізнак) тільки збільшив число пануючих. І якщо розвиток УККА «на горі» піде і далі шляхом збільшення, а не замінення одних людей другими, то скоро не буде навіть потреби скликати конвенцій цієї української установи. Бо навіть якщо й скличеться така конвенція, то «цісарі» з Екзекутиви й принци з Політичної Ради та Контрольної Комісії, які «з ласки Божої» є делеґатами на Конвенціях, матимуть більшість і завжди переголосують «чернь» яка приїздить із далеких, глухих провінцій. Не вірите? Проаналізуйте чисельний зріст керівних органів УККА за останні дві конвенції тільки. А кліки творяться, не родяться! Новий статут каже, що «Конвенція УККА складається із ...членів Ради Директорів і Контрольної Комісії УККА»... Один з «укокологів» у Народній Волі подає, що до Екзекутиви вибрано 29 членів (статут предвиджує тільки 24 члени!) до Політичної Ради — 57 включно з чотирома резервованими місцями для УВАН, НТШ, ЛУМПА і Асоціяції УПАУ, а до Контрольної Комісії — 9, разом 95 членів. Ото ж, згідно зо статутом, наступна конвенція вже згори матиме 95 повноправних делеґатів. Додайте до того по одному членові родини чи приятеля одного з «делеґатів з ласки статуту», то побачите, які ваші вигляди, як делеґата з провінції, на такій конвенції. Шкода грошей і нервів! А то тому, що в керівних органах УККА є ціла серія «незаступимих». Якщо їх навіть викинуть одними дверима, то вони входять другими. В такій задушній атмосфері напевно не може процвітати жива думка, ініціятива, творчість.

Чи ви цього хочете, чи ні, чи це вам подобається, чи ні, але така ситуація «на вершинах» може породити тільки дух кліки. Кліка, яка за всяку ціну буде намагатися боронити свої, а не загально-українські інтереси. Тому на останній конвенції, наприклад, пани Ігнат Білинський, д-р Матвій Стахів та інші з панівної кляси чи династії так і говорили **«ми вам дамо», «ми не можемо дати»**, тощо. Коли була, наприклад, мова про допущення деяких організацій до Екзекутиви УККА, то нікому із панівної династії і на думку не прийшло, що хтось із них чи хтось із їх «династії» міг би не увійти до Екзекутиви і в той спосіб дати УККА якнайширшу громадську базу! От «Свобода» ч. 189 від 12 жовтня 1966 р., подає, що мґр. І. Винник, секретар Номінаційної Комісії, ствердив, «що Комісія нікого не дискрімінувала і нікого не вивищувала із шкодою для будьякої іншої організації, а просто **не має місця для всіх існуючих членських організацій в Екзекутиві і Політичній Раді»** (підкреслення моє — Д. К.). Хто знає український політичний альфабет, хай перегляне собі хоч імена людей із Екзекутиви. І ви побачите, що деякі «членські організації перестаралися» в свойому представництві, деякі «дорадники» взагалі нікого **не репрезентують**, а деякі «знавці окремих ділянок праці УККА» (див. новий статут) не тільки, що не репрезентують нікого, але й лишилися без означення їх ділянки знання. Зрештою, такі «специ» ніколи не входять до «кабінетів».

З духу кліковости, почуттів незаступимости й певности свого вибору витворюється й дух зухвальства, всезнайства, а в дальшому наслідку й дух заскорузлости та отупіння творчої думки й ініціятиви. Це явно виявилося на останній конвенції, особливо в двох ділянках: образливе нехтування думки тих, що не належать до «панівної династії» і друге, повне іґнорування «командувачів поодиноких відтинків» голов відділів). Я вже писав, перед конвенцією, на цю тему. Про це треба і далі бити у великий дзвін, якщо ми хочемо оздоровлення УККА.

Підчас дебат чи дискусій над звітами, і взагалі підчас того, як говорили ті, **завдяки яким існує УККА,** ані одного, повторюю, ані одного члена Екзекутиви з вищого «ешелону» не було на залі! Таке ставлення наших «цісарів» до делеґатів з різних закутин Америки було, з одного боку, образливе для делеґатів, а з другого, воно вказувало на заяловіння, деґенерації творчого умового процесу наших людей «на вершинах», бо якщо б вони дійсно хотіли провадити нашу українську громаду, то вони хотіли б знати, що і як ця громада думає, що її болить, а що тішить, які має вона успіхи й, що треба б зробити, щоб ці успіхи зробити ще успішнішими тощо.

Наші «лідери» повністю зіґнорували своїх генералів, командувачів великих і преважливих відтинків цілости роботи УККА. Ними ніхто не цікавився, ніхто не хотів навіть знати, як збі

рають вони контрибуції, дань, податки, з яких живе їх царство. Над тією темою також треба подумати, проаналізувати її і направити.

Я писав передше й ставив питання на Конвенції: УККА чимраз більше віддалюється від свого **українського** призначення. Чимраз більше наголошується всякі загальникові гасла й чимраз менше звертається увагу на **конкретну українську** визвольну справу. Де є місце України й української визвольної проблематики в думанні і в дії керівних органів УККА? Яка є **політична концепція** УККА в ділянці допомоги українській нації в її визвольних змаганнях? Що зроблено в цьому напрямі? Які успіхи осягнено? Бо ми не можемо замінити пропагандою **політичну концепцію.** Проголошення днів незалежности, вивішування прапорів тощо, це прекрасна, добра пропаганда, але це в ніякому разі не є **українською політикою**, яку повинен провадити УККА. Ми робимо не злу пропаганду. Але пропаганда нікого до нічого не зобов'язує — хіба зобов'язує нас віддати свій голос конгресменові, що виголосив прекрасну промову з неперевершеними похвалами на нашу адресу! А ми так любимо похвали! Але я питав на конвенції (відповіді не дістав, очевидно) і питаю знову: Чому ані пес не гавкнув в американській пресі в Нью-Йорку про те, що там три дні радили 517 українських делегатів і багато гостей з цілої широкої Америки, включно з Каліфорнією? Чому уже вдруге, не має привітального листа від президента ЗДА, хоч, виглядає, що теперішний президент цікавиться т. зв. «етнічними групами», бо якраз підчас Конвенції УККА в Нью Йорку, він говорив там до поляків та італійців?! Я відповіді не дістав, але українська громада повинна довідатися про це.

От вам кілька думок і позицій, які в якійсь мірі лягли були, або повинні б лягти в основу думання і дії т. зв. опозиції в УККА, і над якими думали і в ім'я яких згуртувалися певні люди й організації в «Комітет Громадської Єдности». Тому я думаю, що Комітет Громадської Єдности повинен після 9-ої Конвенції УККА ще більше діяти, як діяв він підчас неї. Такий Комітет є вимогою часу, а не конюнктурою хвилини. Тим більше, щов цьому комітеті є люди з почуттям високої громадської етики, з духом відповідальности й з бажанням служити загальній українській справі, а не групі чи партії тільки.

Два рази два є п'ять, або два рази два є три...

Математики хваляться, що математика є точною наукою й, що там не можливо, чи навіть немає місця на якісь неточності. Але я мав доброго приятеля в гімназійній лавці, який твердив мені, що він може писати поезії математичними символами, а якщо ходить про наукову точність математики, то він може цілком науково доказати мені, що два рази два є п'ять. Маю і тепер, у Детройті, іншого математичного «чудака», котрий твердить, що він також «стисло» науково — може доказати мені, що два рази два є — три.. І я подумав: Математика, як і всяка інша наука, діє, послуговується символами. Щоб спростити проблему, то в математиці ми маємо цифри, а в мові — слова. І так як у математиці символ «один» повинен би бути чи означати, — один і ніщо більше, так і в мові слово «правда», наприклад, повинна б означати тільки одне: правду. І якщо б так було, — а так повинно б бути? —, то мова була б не менш точною від математики.

Але, якщо у математиці можливо —, а я вір'ю моїм друзям, що це дійсно можливо — доказати, що два рази два є п'ять або навіть — три, то чому не можливо б в інших наукових дисциплінах, які користуються словами, як символами вислову їх наукових вислідів, досягнень, теорій, що наприклад брехня рази брехня є правда, або простіше: що та сама правда є часом правдою, а часом брехнею.

Але замість наукової спекуляції, вернімося до 9-ої Конвенції Українського Конґресового Комітету Америки в Нью-Йорку, в днях від 7-9 жовтня 1966 року. На тій конвенції прийнято "en bloc" «поправки» до статуту УККА й одна з тих поправок звучить дослівно: «Конвенція УККА вибирає Екзекутиву в складі: Президент, **п'ять** віцепрезидентів, скарбник, два секретарі, Екзекутивний Директор, Правний Дорадник і 14 членів Екзекутиви, а в тому числі чотирьох знавців (!) окремих ділянок праці УККА», ото разом 25 членів Екзекутиви. А тепер візьміть у руки тільки нашу «велику пресу» — «Свободу», «Народну Волю», «Америку» — й побачите, що до Екзекутиви вибрано: **Одного** президента, **одного екзекутивного віцепрезидента** (такого не предвиджує щойно цитований статут — Д. К.), 4-ьох «звичайних» віцепрезидентів (статут предвиджує 5 віцепрезидентів) і 23-ох інших членів Екзекутиви, разом — 29. Тут або знасилувано статут, або хотілося доказати, що одинадцять та чотирнадцять є 29, або навпаки, що одинадцять та вісімнадцять є 25! Це «демократія в дії», «демократія» типу, в якій «голос народу» має одиноку функцію: **закрити**

«махльойки», сказали б наші брати галичани, меншости.

В цьому самому 6. розділі статуту, який носить назву «урядники і їх обов'язки» (не цікаво? Екзекутива УККА, Політична Рада, Рада Директорів це «урядники»!) є й мова про інший орган УККА: «Політична Рада УККА» «Конституція і статут (не цікава термінологія?) від 1953 року постановляє таке: «Політична Рада складається з двадцяти двох членів». Це так стоїть чорне по білому в тому «фотографічному» примірнику «конституції і статуту» УККА від 1953 року, що я дістав його від голови метрополітального відділу УККА в Детройті, інж. Василя Колодчина. В друкованому примірнику тієї ж «конституції», яку я «придбав» собі «чудом» від когось на самій конвенції, «хтось» перекреслив 22 і написав олівцем 40. Прийнятий проєкт «зміни статуту» не говорить нічого про число членів Політичної Ради. Але, «для добра справи і єдности», згодімся, що колись, десь змінено «статут» і «конституцію» УККА і, згідно з цією зміною, число членів ПР мало б виносити кругло 40 людей.

Беріть у руки «Свободу», ч. 188, за вівторок, 11-го жовтня, 1966 року і там начислите 51 членів Політичної Ради, вибраних на 9-ій Конвенції УККА, в Нью-Йорку! І то навіть «без титулів» — з «титулами» було б, очевидно, більше! Д-р Матвій Стахів, чи не найуважніший член Номінаційної Комісії і до того «укоколог», в своїй газеті «Народна Воля» в числі від 13 жовтня 1966 р. дає поіменний список членів Політичної Ради. Їх нарахував я 55. Статут предвиджує 40, а вибрано кілько?

Після короткої надуми, я дійшов до переконання, що в українській «демократичній» системі, обидва мої вищезгадувані приятелі мають рацію: 2 × 2 = 5, або часом: 2 × 2 = 3!

Але ще одна заввага для тих і до тих, які говорять і пишуть про нарушення «демократичних принципів» на конвенції УККА, очевидно, «опозицією». «Згідно демократичних принципів з рішенням більшости мусить миритися меншість, якщо вона прагне, щоб її трактувати також демократично», пише одна українська газета. Хто хоч трошки думає, той знає, що повище ствердження надається, «пасує» до такого тіла, яким є УККА, як більмо для ока. Зацитував я повище речення тільки для того, щоб звернути увагу на «демократичність» думання декого. А от зверніть увагу на те, як засадничо «здемократизовано» статут УККА.

Попередній статут постановляв, що «Головою Політичної Ради є Екзекутивний Директор». Новий, здемократизований» статут постановляє, що нібито головою Політичної Ради є надалі Екзекутивний Директор (уступ перший), але уступ другий уже відбирає йому певні привілеї, а уступ третий цілком звичайно стинає йому голову. «Третій уступ цього підрозділу (Політична Рада — Д. К.) має мати такий текст: «Наради Політичної Ради **скликає і ними провадить Президент,** або той Віцепрезидент, якому Президент це доручить. Політичну Раду скликає Президент з власної ініціятиви, або на домагання більшости її членів». (підкреслення мої — Д. К.). Іншими словами, Політична Рада зводиться до звичайної ляльки в руках Президента. Те саме сталося і з Радою Директорів» Мачуха рядитиме всім.

Але читайте, якщо маєте, бо ми «ще» не маємо **«давно» висланого** «Проєкту змін», і там найдете більше доказів «демократичної принциповости». «Проєкт зміни статуту УККА (а як справа з «конституцією»? — зміняється тільки «статут», а конституція остається незмінною? — замітка стенопістки) є також надзвичайно забавною лектурою. «Демократично» наставлена конвенція уважала за відповідне викреслити слово «героїчний» для окреслення боротьби українського народу за свободу. Одним із завдань УККА є і таке: «вести і зберігати записки про участь українців в Америці **в зусиллях цієї країни»...** Що це значить? Маємо писати хроніку про участь українців в американсьому житті? Це не зле. Але хто писатиме хроніку про участь українців в Америці в зусиллях України в її героїчній (перепрошую, «не героїчній») боротьбі за свободу?

Звичайно, конституції і статути мають дуже гарну, ясну й недвозначну мову. Мені видається, що нові «зміни» тільки затемнюють і так неясні «конституцію і статут». Та це мабуть має своє пояснення: наші «демократи» й так не читають ані статуту, ані «конституції». Вони за «принципом більшости». Навіть немудрих, щоб тільки більше...

Зараз після конвенції, в неділю ввечорі, дня 9 жовтня Року Божого 1966 я зайшов на вечерю — українську вечерю з варениками, голубцями, борщем — в сусідстві Лиса Микити в Нью-Йорку. Там припадок звів мене з двома незнакомими до того часу людьми: один був редактор одної великої української газети, а другий — український патріот. З першим мене познакомили мої друзі, а другий відразу накинувся на мене з майже лайкою, без всякої «інтродукції», так гей би він знав мене ціле моє життя. Картав він мене за те, що, мовляв, мель-

никівці розбили «національну» єдність, потолочили ногами «святі демократичні принципи», знечестили гонор «незаступимого» голови Добрянського і т. д. Я «відгризався», як міг, хоч аж ніяк не міг зрозуміти, чому цей патріот причепився якраз до мене. Чи я дійсно маю відповідати «за долю мільйонів», за словами Франка? Слухаючи цих дорікань, мені чомусь аж до болю напрошувалася українська приповідка про свиню, що дерла мішок..., але я не мав відваги пригадати її мойому «дискутантові», бо ще свіжою була в моїй пам'яті моя неприємна пригода на конвенції з ..., цебто за словом «ідіот». Виливши всю жовч на мою голову, мій незнакомий, а рівночасно також близький і рідний український патріот, забрався до іншого стола.

Відрадніше й навіть приємно було розмовляти з паном редактором, ім'я не важливе, бо по-перше кажуть, що nomina odiosa, а по друге — він не самий). Він, як і мабуть усі редактори великої, відповідальної української преси, мав одну турботу: як зреферувати перебіг конвенції УККА!? Для мене ця турбота була незрозумілою. Як адвокат, я знаю, що ми в моїй професії завжди шукаємо за **фактами**, дійсними, голими фактами. То чому ж мав би турбуватися редактор газети? Чи в журналістиці не обов'язують, чи не повинні б обов'язувати ті самі закони? Щоб заспокоїти його турботу, я порадив йому: Пишіть **правду.** Але моя порада не заспокоїла його. Навпаки, вона здивувала його. Він був за чемний, щоб сказати мені, що я не розумію **завдання й покликання української преси,** але його співчутливий для мене погляд сказав мені більше.

Другого дня, переглядаючи деяку українську «велику, незалежну» пресу, я зрозумів турботи мого співрозмовця з неділі: В цій пресі було багато турботи, багато великих слів, багато «одноголосности» й надій, але майже не було правдивих, дійсних **фактів**, не було **правди.** В праві говорить неправду не тільки той, що свідомо бреше, але й той, що, знаючи всю правду, в своїх свідченнях, зізнаннях, чи реферуваннях подає тільки половину, частину правди.

В ім'я якого Божого чи навіть людського закону ця «невтральна», «незалежна», «велика» українська преса обманює свій власний народ? Хто і коли дав їй право «виховувати» українського читача в той спосіб, моб закривати факти і правду перед ним?! Це було б дуже доброю темою з'їзду «вільних» українських журналістів у вільному світі. Тема могла б звучати так: **«Як вбивати духового пістряка, затаюючи його перед українською людиною, як увін роз'їдає.»** Відповідь: Мовчанка. Промовчувати його присутність. В медицині — це неможливо, це абсурд, це навіть злочин. В українській пресі — це ознака високого патріотизму й почуття глибокої відповідальности за добро української спільноти...

Я, щонайменше, уважаю, що таке ставлення деякої української преси є етично неморальне, а національно — шкідливе. Українська громада не є ані здитинілою, ані недорозвиненою, ані духово хорою, щоб часом і найгірша правда вбила чи здеморалізувала її. Своє мниме почуття відповідальности наша преса може виявляти в **коментуванні фактів,** а не в закриванні їх. Ми, як спільнота, як громада, повинні рости й розвиватися в **атмосфері дійсности,** а не в **атмосфері казки,** створеної, спрепарованої нашими «затривоженими» за «душу народу», редакторами. Ми хочемо, щоб ми росли так, як ростуть сильні дуби, а не так, як ростуть мімозні квіти в теплярнях.

Я твердую з повною відповідальністю: Хто не був на 9-ій конвенції УККА в Нью-Йорку, той не знатиме, що там діялося і, що там рішалося, читаючи тільки нашу «велику» пресу. А якщо так, то чи знаємо ми колись правду про інші речі, які «реферує» ця преса? Напевно ні. І в цьому є велика, шкідлива й навіть злочинна робота нашої «великої», «незалежної» преси. Вона годує нас «великими» фікціями, патріотичними фантазіями, крилатими фразами, тому наша громада так часто живе в світі ілюзій і оперує ілюзіями, а не фактами. Тому й висліди нашої роботи такі, які вони є.

«Свобода», а за нею й менші побратими, з ентузіязмом підкреслюють, що «одноголосно схвалено резолюції», хоч редактор «Свободи» знає так само добре, як і я, що в ту хвилину замішання й поденервовання, коли «голосувалося» над резолюціями, всякі резолюції перейшли б одноголосно...

Виходячи з «почуття національної відповідальности» чи в «глибокій турботі за добро й славу України», наша велика преса майже **ані словом не згадала про т. зв. «кваліфіковану більшість»,** як її називає д-р Михайло Данилюк (див. Свобода від 18 і 19 жовтня, стаття п. н. **Барометер чи Гороскоп»), а всю свою увагу** звернула на ... невістку або т. зв. «опозицію». Вся вина, якщо взагалі «щось сталося» на конвенції, лежить на «опозиції» і, ця преса вірить, що ця «опозиція», скоріше чи пізніше зрозуміє

свою «помилку» й вернеться «під крило» «кваліфікованої» більшости в ім'я «єдности» й «щоб ворог не радів».

А мені здається, що якраз для добра української справи, ми повинні виложити, як карти на столі, перед нашою громадою всі факти, сказати всю правду й разом з нею обміркувати ті дійсні, а не вифантазовані факти й події, що сталися на конвенції УККА в Нью Йорку й витягнути з них належні висновки. З фальшивих передпосилок можемо очікувати тільки фальшивих заключень. Не найдемо ніколи української правди, якщо шукатимемо її в хаосі брехні й фантазії — навіть, якщо ці брехні й фантазії фабрикується в добрій вірі й з добрими інтенціями.

Хто дійсно винен?

Напевно не невістка! Але може й на тещу не вільно звалювати всі гріхи? Хто знає?!

Один мій добрий друг, ім'я якого не смію подавати «до друку», бо він міг би стратити добру посаду за відвагу мати власну думку, але записую його в мойому рукописі «для грядущих поколінь», сказав таке: Не винні ані мельниківці, ані бандерівці. Одні й другі роблять те, що можуть і вміють і так, як можуть та вміють. Життя не терпить порожнечі. Раз постане порожнеча, хтось чи щось мусить негайно заповнити її. Такий закон природи стався і на терені УККА. Там створилася певна політична порожнеча й її заповнили сильніші. І ці «сильні», що захопили в свої руки УККА, чи то заповнили там витворену порожнечу, будуть «рядити» і поводитися так, як це диктуватиме їх природа, їх натура, їх характер, їх спосіб життя. Ніхто ще тіни своєї не перескочив, не перескочуть її і вони. Бандерівці можуть поводитися по-бандерівськи. Це також дуже простий закон природи.

Якщо це комусь не подобається, то він мусить боротися за зміну. В боротьбі між філософією бандерівців і філософією мельниківців, наприклад, велику ролю грають і гратимуть т. зв. невтральні, ті, що стояли і далі стоять з боку. Вони могли і можуть вирішити бій за одну з двох згаданих філософій. Якщо вони цього не зробили дотепер, то ще час зробити в майбутньому. Тому мені видається, що побіч офіційного УККА, в даній ситуації повинен існувати й діяти також і «Комітет Громадської Єдности», і не тільки «на горі», але й на долинах в усіх осередках. Тоді буде так, як є в англійському парляменті, і на який так часто покликувалася партія при владі. «Опозиція Української Величности» повинна мати ту саму позицію й пошану, яку має в англійському парляменті опозиція «Її Королівської Величности». А що ми не є повністю англійці, то ця «опозиція» діятиме поза парляментом. Але тим не менше в ім'я і для добра Української Єдности.

Відрадні голоси

«Кваліфікована більшість» з її «наємним військом» прийшла на конвенцію УККА з ясною метою: перебрати УККА в свої руки. Тому, чи цього хтось хоче, чи ні, 9-а конвенція УКА в Нью Йорку вже зо самого початку набрала була партійної закраски. Партійно вона й закінчилася, бо одна партія перебрала контролю керівних органів УККА. І це не добре.

Але це не означає і не мусить означати, що УККА як цілість, з цілою мережею більших і менших відділів по цілій Америці став чи має стати також партійною установою. Відділи УККА завжди користувалися великою автономією. Відділи УККА творилися й існували дуже часто навіть проти волі своєї Централі в Нью Йорку. Мнимий духовий і політичний Центр УККА в Нью Йорку ніколи не був заінтересований в якомусь правопорядку на місцях (клясичні приклади для цього є Детройт у Мішигані й Сан Франціско у Каліфорнії, де Централя толерувала й навіть вділяла своє благословенство анархії й ломанню елементарних засад правопорядку), для нього все зводилося до збирання контрибуцій. Раз якийсь відділ збирав податки, він діставав автоматично «визнання» й опіку сузерана. Правопорядок, етика, громадська доцільність тощо не грали ніякої ролі в калькуляціях «керівних» органів УККА. Наші лідери з «керівних» органів УККА повністю застосовували у відношенні до відділів УККА політику й філософію монгольських завойовників: так довго, як довго підданий васал платить дань, він може молитися якому хоче Богові; сузеран дасть йому свою опіку й забезпечить повну волю дії.

З цих «вольностей» повинні скористати відділи УККА на місцях і намагатися «з долини нести оздоровлення, свіжий подух творчої української (не партійно-української) думки й дії на «вершини».

Для цього найдеться на місцях дуже багато добрих, чесних, відданих загальній українській справі людей. Такі люди виступали вже і на конвенції УККА. І виступ добрих людей був тим відраднішим, що між ними були й роджені вже в Америці наші брати. Я згадаю тут тільки одного: Проф. Стефана Віхара з Детройту. Це

молодий ще, але з великим уже стажем громадської праці, чоловік і одною з найважливіших його прикмет, як громадського діяча, це вміння відділяти зерно від полови, сутєве від побічного й оперувати фактами, а не ілюзіями і фразами. В його користь треба сказати ще й те, що він не тільки бездоганно володіє, але й користується українською мовою у публічних виступах і в приватних розмовах (проф. Лев Добрянський міг би взяти собі його за добрий приклад!).

Виступ проф. С. Віхара на конвенції був маркантний у першу чергу тим, що він мав власну відвагу боронити її аж до кінця. А це надзвичайно важлива прикмета в нашій громаді, такій багатій на найрізнороднішого рода табу й недоторкальні індійські корови.

Надіймось, що дух відповідальної мужности займе місце дотеперішніх фальшивих догм і ріжних «страшаків», у роді «Москва буде тішитися, чи сумувати», але не про те і то про те чи Москва буде тішитися, чи сумувати, але про те, і про те тільки, що Україна робитиме, значить, чи наша праця буде їй на користь, чи на шкоду. Україні — не партії. Україна — це і наша ідея і наша мета.

ВІД РЕДАКЦІЇ:

Друкуємо повищу статтю д-ра Д. Квітковського з наміром, якнайобширніше поінформувати нашого Вш. Читача про конвенцію УККА в одному числі. До справ УККА, у світлі жалюгідних фактів останньої його конвенції, повернемося в грудневому виданні нашого журналу.

ВІДБУВСЯ 22 З'ЇЗД УНО

В днях від 8 до 10 жовтня 1966 р. в Торонті, відбувся 22-ий Крайовий З'їзд Українського Національного Об'єднання і його Братніх Організацій, під час якого вибрано новий провід організації на чергову каденцію в такому складі:
Голова — Білак Ярослав, попередній голова — Плавюк Микола, 1-ий заступник гол. — Карманін Юрій, 2-ий заст. гол. і фін. реф. — Поворозник Ілля, 3-ий заст. гол. на Зах. Канаду — проф. д-р. Боцюрків Богдан, секретар — мґр. Мастикаш Евген, скарбник — Паконечний Теодор, культ-освіт. реф. — мґр. Верига Василь; члени: Оріхівський Ярослав, д-р. Мицик Модест, адв. Пирожак Мирослав, Інж. Винницький Лев, Інж. Темник Юліян, п-і Савчук Степанія, Кмрилів Ігор; Почесний Голова УНО Канади Інж. Коссар Володимир; Почесний Голова МУНО — Сенатор, д-р. Юзик Павло.

Головна Провірна Комісія УНО Канади:
Голова — Інж. Зелений Богдан;
Члени: Мґр. Геврик Іван, Д-р.М. Суховерський, Інж. Шарик Михайло, Мґр. Яримчук Дмитро, Безкоровайний Іван, Оріхівський Михайло, Шелестинський Роман, п-і Чайківська Люба.

РЕЗОЛЮЦІЇ 22 З'ЇЗДУ УНО

1. XXII З'їзд Українського Національного Об'єднання Канади вітає уряд Канади з надходячим 100 річчям Конфедерації Канади, висловлює нашу піддержку всім його заходам для збереження демократичних принципів що лягли в основу побудови державного життя Канади та закликає його бути гарячим оборонцем прав людини і свободи народів, а в тому і українського народу, який змагається за привернення своєї самостійности і суверенности у вільній народоправній українській державі.

2. XXII З'їзд Українського Національного Об'єднання Канади шле палкий привіт українському народові у його змаганнях за самостійність і стверджує, що мимо посиленого про-

цесу русифікації України, наш нарід скріплює свою боротьбу за самобутність, у якій перед веде молодше покоління.

У відповідь на масові арешти переведені останньо в Україні та справедливі заслуги винесені в останніх процесах, XXII З'їзд УНО і БО Канади доручає Президії УНО ввійти в контакт з усіма іншими українськими організаціями з метою створення Комітету Оборони Українських Політичних В'язнів в СССР.

Метою того Комітету є ширити інформації у вільному світі про переслідування в Україні та всестороння допомога для жертв тих переслідувань.

3. XXII З'їзд УНО вітає Організацію Українських Націоналістів, як передову ланку боротьби українського народу проти московського комуністичного окупанта України а її Проводові на чолі із Олегом Штулем-Ждановичем Головою ПУН запевняє моральну і матеріяльну піддержку в їхніх змаганнях за визволення України.

З'їзд вітає ініціятиву Голови ПУН у справі шукання доріг до обговорення спільних дій всіх українських націоналістичних сил та висловлює надію, що його благородна ініціятива знайде зрозуміння і співпрацю всіх українських націонаціститичних формацій.

4. XXII З'їзд УНО Канади вітає Українську Національну Раду і її Виконний Орган та закликає їх посилити заходи для реорганізації УНРади для успішного завершення політичної консолідації всіх творчих сил українців у вільному світі.

5. XXII З'їзд УНО вітає Владик Українських Церков і звертається з проханням до Них доложити всіх зусиль для збереження українського церковного обряду в його первісній чистоті та української мови в наших Церквах.

Доцінюючи велику вагу Українських Церков у формуванні та збереженні української християнської спільноти в Канаді й цілому світі, З'їзд закликає членство УНО і БО до всесторонної їх піддержки.

З'їзд вітає його Блаженство Верховного Архиепископа Кардинала Йосифа Сліпого, заявляє Йому свою всесторонню підтримку і бажає Йому повних успіхів у напрямі організаційного завершення Української Церкви в Українському Католицькому Патріярхаті.

6. XXII З'їзд УНО вітає дотенерішні заходи КУК, УККА і ПАУК у справах скликання Світового Конґресу Вільних Українців та закликає їх пожвавити свою працю включивши до неї всі організації українців у вільному світі

7. XXII З'їзд УНО вітає Президію Комітету Українців Канади із завершенням 25-ть літньої її успішної діяльности, та висловлює надію, що в найближчому часі будуть реалізовані постанови УІІІ Конґресу Українців, зокрема в статутових справах.

8. XXII З'їзд УНО вітає українську спільноту Канади з нагоди її 75 річчя поселення та віддає пошану нашим піонерам за їхні заслуги як в розбудові Канади так і українського національного та церковного життя у Канаді.

9. XXII УНО Канади закликає все наше членство та всю українську спільноту Канади включитися активно в Ювілейні Святкування 100 річчя Канади, пам'ятаючи що нашим центральним всеканадійським проектом українців у тому році є завершення мільйонової Фундації ім. Тараса Г. Шевченка. Нехай не буде жадної української організації, ні одного свідомого українця у Канаді, які б не стали будівничими того великого чину української спільноти в Канаді.

10. XXII З'їзд УНО закликає все наше членство затіснити співпрацю із Осередком Української Культури й Освіти в Вінніпеґу та пропонує Президії УНО і Дирекції ОУКЙО створити спільну Комісію для розв'язки питання приміщення для музею, архіву і бібліотеки Осередком УКЙО.

11. XXII З'їзд УНО закликає членство УНО і БО до пожвавлення піддержки Українському Визвольному Фондові в Канаді а нововибраному Крайовому Комітетові УВФонду бажає успіхів у їхній праці серед усіх жертвенних і патріотично наставлених українців Канади.

12. XXII З'їзд УНО доручає всім Філіям УНО і БО в чергових місяцях гідно відзначити 25 ліття боротьби українського народу з німецьким окупантом українських земель та зокрема вшанувати жертви гітлерівсько-нацистівського терору в 1941 - 1942 роках в Україні.

13. XXII З'їзд доручає Філіям УНО і Відділам БО на місцях присвятити більшу увагу в програмі їхньої діяльности на виховно-навчальну працю в Дитячих Садочках — Світлицях, Рідних Школах УНО, Гуртках Дорості, а зокрема дати всесторонню піддержку в праці МУНО.

Президія 22-го Крайового З'їзду
Українського Національного Об'єднання

МУН у МІННЕСОТІ

22 жовтня ц. р. відділ МУН у Міннеаполіс-Ст.Пол зорганізував для своїх членів і запрошених гостей доповідь проф. Ю. Пундика на тему «Завдання нашої молоді».

Доповідач вказав на те, що людині старшого покоління важко говорити молоді про її завдання хочби тому, що між молоддю і старшими немає і не може бути повної співзвучности у думанні й розумінні суспільно - національних обов'язків тому, що вони виросли в інших умовах і обставинах. Тоді як для старших праця для української справи є обов'язком і наказом сумління, бо вони виросли в Україні, вона є для них реальністю а її кривда є їхньою безпосередньою кривдою, то для молоді, що виросла в чужих країнах вона є справою її вибору, бо ж вона не зв'язана з Україною такими міцними нитками емоції і почувань, живим болем відчуття її кривди.

А все ж молодь мусить вибирати свій шлях і завдання в житті, і вибір цей полягає в тому чи піде вона за кличем крайнього індивідуалізму, чи теж за кличем суспільних обов'язків людини. Філософія крайнього індивідуалізму, яка колись мала на меті звільнити людину від суспільних обмежень, піднести її індивідуальну гідність, тепер, в умовах модерного життя веде людину до занедбування її суспільних прав перетворює її в безвільного раба економічно-політичної системи, керованої малими групами людей, яким ця людина, дбаючи тільки про її власний добробут, передає право нею керувати. Таким чином людина стає тільки істотою, що керується інстинктом самозбереження, тоді як людина повинна бути чимсь іншим, ЛЮДИНОЮ якої головною прекметою є прямування до духового ідеалу. Суть людської історії - це прямування до ідеалів свободи, гідности, духової краси, до Найвищого Добра, а не прямування до збільшення матеріяльного добробуту Ми повинні прийняти саме це друге визначення істоти людини, а тим самим ми також повинні прийняти випливаючі з того визначення обов'язки людини бути «суспільною істотою». Тому життєвий обов'язок молоді — працюва для суспільства, для нації, а обов'язок української молоді працювати для української нації тому, що вона з нею кровно споріднена, має моральний обов'язок перед батьками продовжувати боротися за здійснення їхніх ідеалів і врешті тому, що боротьба України за національне визволення це боротьба за загально — людські ідеали свободи. Проф. Пундик ілюстрував прикладами факт завзятого спротиву молоді в Україні московській політиці русифікації України і перетворення її в провінцію Росії.

Чи може людина вихована поза Україною здобутися на глибоку любов до України? На думку доповідача, так. На доказ того він прочитав листа і уривок зі статті пані Говде, американки скандинавського походження, яка говорить про Україну і її історичну боротьбу з таким почуванням любови, наче б вона була кровно з Україною зв'язана і виросла в ній.

МУН в Міннеаполісі, заплянував цикль доповідей на які запрошує всю молодь наших міст без огляду до яких мол. організації вона належить. Ми уважаємо, що в такий спосіб ми себе краще пізнаєм і доповним знанням.

Сьогоднішня молодь мусить пам'ятати про це, що незабаром спаде на неї обов'язок перебрання громадської і політичної акції.
Будьмо ж готові.

Оксана Станиславів

Відбувся XXII З"їзд УНО БО.

Дня 9-го жовтня 66 р. відбулися Загальні Збори 6-го Відділу МУН.

Уступаюча управа в складі:
голова — М. Кушнір, секретар — О. Михалевич, скарбник — Н. Бринь.
Контрольна комісія — Г. Миронюк і Ю Каркоць.

До нової управи ввійшли:
Голова П. Каркоць, заст.голови О. Дикий, секретар — О. Станиславів, скарбник — О. Остапчук, культ. осв. реф. Т. Миронюк. Контрольна комісія: Ю. Каркоць і О. Михалевич.
Бібліотекар — Г. Миронюк.

Зі звітів за пророблену працю в минулім році було видно, що МУН дійсно працював і тим же проявив себе в наших містах..
Окрім участи в академіях і інших імпрезах, МУН відбував місячні сходини на котрих окрім

біжучих справ були доповіді і дискусії.

Поминаючи це, що майже всі МУН-івці є студентами університету, знаходився ще час і на проби Національних Танців. Танцювальна група МУН, під мистецьким керівництвом А. Кушніра на протязі не довгого часу зробила 4-ри виступи, які були на високім мистецькім рівні Про виступи танцювальної групи МУН були коментарі як в нашій пресі, так і в англомовній.

На зборах був голова 32-го Відділу ОДВУ п. В. Станиславів, який у вступнім слові закликав до більш посиленої праці. Він дав переконуючі факти, що лише в рядах молодечих організацій виробляється почуття відповідальности, карности і лише організація може підготовити на активних діячів української громадської і політичної акції в майбутнім.

Завданням МУН-у і є підготовити своїх членів на видатних і ідейних громадян української Спільноти.

Закінчуючи свою промову Голова обіцяв повну підтримку і допомогу від 32-го Відділу ОДВУ.

Оксана Станиславів

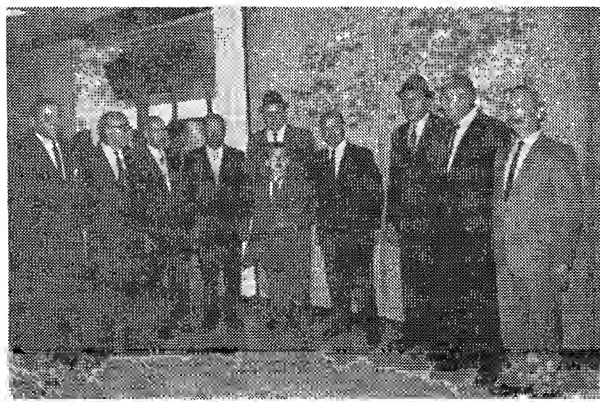
З ПОБУТУ ГОЛОВИ ПУН

В ЧІКАҐО

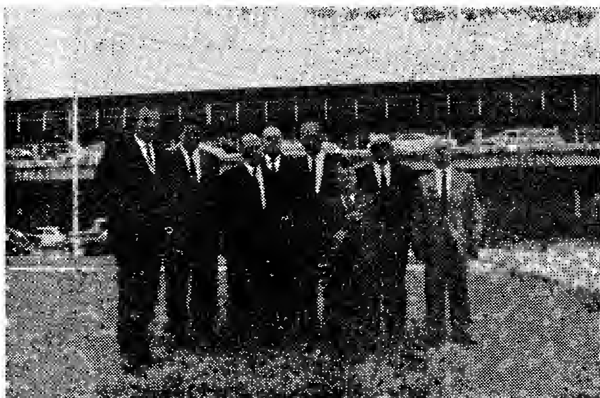

Голова ПУН, ред. Олег Штуль-Жданович, складає вінок на могилі сл. п. Юліяна Вассияна. Стоять (від ліва) інж. В. Нагірняк, ред. М. Панасюк і д-р Е. Дуб.

На летунському двірці

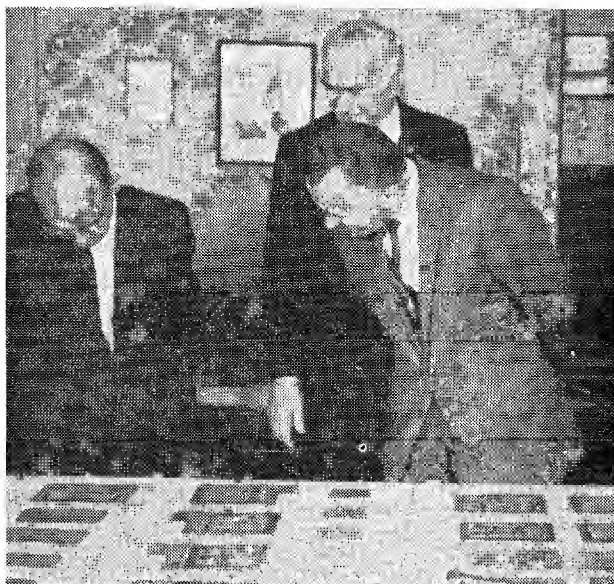
Перед будинком летунського двірця. Молоденький О. Кузик — китицею квітів привітав Голову ПУН в Чікаго

Голова ПУН промовляє на бенкеті. Поруч сидить інж. С. Куропась — перший заступник голови ЦУправи ОДВУ

В час бенкету. Сидять (від ліва): Степан Касіян, інж. Ю. Артюшенко, Голова ПУН

Голова ПУН, полк. А. Кущинський і інж. В. Нагірняк в Українському Музеї в Чікаго

Голова ПУН в книгарні Української Видавничої Спілки

Independent Ukraine

2315 WEST CHICAGO AVENUE

CHICAGO 22, ILLINOIS, U. S. A.

Return and Forwarding Postage Guaranteed

BULK RATE
U. S. POSTAGE
PAID
Chicago, Ill.
Permit No. 7547

To: